

verder in dit nummer

Stenen

Sinds november liggen er in de Bethelkerk gedachtenisstenen aan de voet van het Bethelkruis, dat lange jaren geleden gemaakt is door een aantal mensen. Ze zijn daar zorgvuldig neergelegd door leden van de commissie eredienst, voorafgaande aan de viering van Eeuwigheidszondag 2013.

3

Messias

In de vieringen van de Johannescentrumgemeente ging het de afgelopen zondagen over: de verwachte, de gezonden en de ongewenste Messias. De komende zondagen komt de roepende, de niet-inpasbare, de verborgen en de 'aanraakbare' Messias' aan bod. Met de dienen-de Messias wordt de themareeks begin maart afgesloten.

5

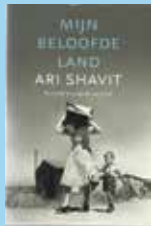
Liturgie

In de serie 'Liturgie en beleving' wordt de lezer meegenomen op de zoektocht hoe in de inrichting van de kerkgebouwen de liturgie vaak af te lezen is. Dit keer weer een bijdrage van Elly Bakker, over haar ervaring van de Pniëlkerk. Actueel, vanwege het daar onlangs 'gevierde' afscheid van dit veelzijdige gebouw.

7

Boeken

Maar liefst vier pagina's recensies van boeken (en een cd) in dit nummer. Over de meest uiteenlopende onderwerpen: Israël door de ogen van Ari Shavit, Gerard Dekkers verwachting van Gods koninkrijk, filosofische kruimels van Kierkegaard, maatschappijkritiek van Laeyendecker en nog meer. Een literair katern.

I-IV

NACHTOPVANG 'DE TOEVLUCHT' ONDER PROTEST

Kerken nemen taak overheid over

Een paar dagen voor Kerst is de nachtopvang voor ongedocumenteerden, mensen zonder papieren, open gegaan. In de Prinsenhof is onder

de naam 'De Toevlucht' een sobere opvang begonnen voor dertig ongedocumenteerde mannen zonder verblijfsvergunning. De opvang is door de

feestdagen traag op gang gekomen. Dat was prettig omdat daardoor de vrijwilligers goed en rustig ingewerkt konden worden.

Jan de Kruijf

In het najaar van 2013 was er ineens een groep enthousiaste mensen die bedacht, dat als de gemeente Utrecht niet tot een opvang voor ongedocumenteerden kwam, de kerken het maar moesten oppakken, zoals dat ook in de andere grote steden gebeurde. Vier mensen onder wie een afgevaardigde van OMDUW, gingen eind oktober aan de slag met de intentie om 1 december een nachtopvang voor ongedocumenteerden te openen.

Op basis van het opgestelde projectplan werd financiële steun gevraagd en gekregen van het Diaconaal Missionair Orgaan, de Katholieke Charitas Utrecht en Kerk in Actie. De PGU was bereid om de bovenruimten van de Prinsenhof ter beschikking te stellen en via Facebook werden er vrijwilligers geworven. Dat laatste lukte wonderwel. Voor de start van de nachtopvang op 19 december hadden zich ongeveer tachtig vrijwilligers beschikbaar gesteld. Grotendeels zijn het

* De tijdelijke opvang van ongedocumenteerden door de samenwerkende kerken in gebouw de Prinsenhof (foto Willemijn de Jong).

jonge mensen afkomstig uit de PGU, de parochies, de Gereformeerde Kerk (vrijgemaakt) en het Leger des Heils.

Opvang onder protest

Bij het opzetten van de nachtop-

vang voor ongedocumenteerden was steeds duidelijk dat daarmee een taak van de burgerlijke gemeente werd overgenomen. Dat is in feite niet de bedoeling. De initiatiefnemers en de geldgevers vonden het belangrijk dat

de opvang er kwam, maar stelden steeds dat het opvang onder protest was.

Zie verder pagina 4:

'Opvang daklozen is overheidstaak'

VAN PNIËLKERK NAAR DE WIJKPLAATS

Afscheid van een bolwerk

Henno Willering

Zondag 29 december nam de wijkgemeente West afscheid van de Pniëlkerk; een week later was de eerste dienst in de Wijkplaats. Men kan in dankbaarheid terugkijken op 58 jaren in dit markante gebouw en zich vol goede moed richten op de mogelijkheden en kansen van de nieuwe locatie (die overigens voor gemeenteleden afkomstig uit de Vredeskerk helemaal niet 'nieuw' is).

Hoewel de wijkgemeente al maanden toewerkt naar de verhuizing komt zo'n laatste dienst toch onverwacht snel... Het was fijn dat oud-gemeenteleden (waaronder diverse oud-organisten) en andere belangstellenden dit moment samen met de wijkgemeente wilden markeren. Hetzelfde bijbelgedeelte werd gelezen als tijdens de allereerste kerkdienst in september 1955: Handelingen 4, over die Ene naam die mensen tot zekerheid, bevrijding en redding zal dienen, ook in tijden waarin veel verandert. "Gods werk gaat door!" was het thema dat de voorganger, Jan Wolleswinkel, aan de dienst had gegeven. Dat geldt overigens net zo goed voor het gebouw zelf, dat wordt verkocht aan de

Chinese Christelijke Gemeente in Nederland. Het blijft dus een plaats van christelijke eredienst.

Koster Connie

Tijdens deze laatste dienst is afscheid genomen van de koster, Connie Broos (zie foto), die jarenlang uitstekend voor de gemeente heeft gezorgd. Altijd waren de zalen ingericht, stond de koffie klaar en nog veel meer. Het zal

behoorlijk wennen zijn nu men dit in de Wijkplaats zelf moet doen! Ook 'hulp-koster' Marijke van de Kamp werd in het zonnetje gezet als vaste vervanger van Connie en vanwege allerlei hand-en-span-diensten rond het gebouw.

Terugblik

Speciaal voor de afscheidsdienst maakte een gemeentelid een beamerpresentatie, waarin werd

teruggeblikt op de geschiedenis van de Pniëlkerk – van het begin als gereformeerd bolwerk met een bijzondere vijfhoekige vorm (ook wel spottend 'circus Kremer' genoemd, naar de eerste predikant, ds Kremer) via diverse fusies tot de huidige protestantse wijkgemeente.

Zie verder pagina 8: **Gods licht ervaren in de Wijkplaats**

* Tijdens de laatste dienst in de Pniëlkerk is afscheid genomen van koster Connie Broos (links) en hulpkoster Marijke van de Kamp (foto Adriëne Suidgeest-Mendrik).

M.Tüski VDM

Ik dacht aan het begin van het jaar een leuke preek te schrijven over 'hoop' en dat meteen mee te nemen voor deze meditatie. Door het nadenken over dit begrip ben ik tot de conclusie gekomen, dat ik in de dagelijkse praktijk de inhoud van de begrippen 'hopen' en 'verwachten' door elkaar haal. Dit leidt tot teleurstelling. Onvervulde verwachting. Dit wil ik u voorleggen.

Bij 'verwachten' denk je te weten hoe gebeurtenissen zullen lopen. Verwachtingen zijn gebaseerd op onze mogelijke kennis van zaken, die nog moeten gebeuren. 'Hoop' in de Romeinenbrief gaat juist niet over zaken, die wij vooruit zien. Hoop gaat over iets dat wij niet zien. In dit hoofdstuk staan twee fasen in het leven beschreven: het nu en dat wat nog komen gaat bij God, de verlossing van het sterfelijk bestaan. Daartussen ligt de hoop.

Er zijn meerdere Griekse begrippen voor hoop: negatieve, zoals het vrezen, het zorgen maken over en het positieve, een toevlucht zoeken. In dit hoofdstuk wordt het positieve woord gebruikt: je zit tussen levensfasen in en je hebt een positieve instelling. Hoe kom je zover?

Zwakheid

Dat lezen wij in het volgende vers 26. Over de Geest, die onze zwakheid te hulp komt; over de

Hoop blijven houden

(Romeinen 8:24-26)

Geest, die zelf voor ons pleit met onuitsprekelijke verzuchtingen. De Heilige Geest, die het van ons over neemt als wij niet weten wat wij in ons gebed tegen God moeten zeggen. Dat brengt de hoop in ons bestaan. Zoals in het lied: 'al is mijn stem gebroken, mijn adem zonder kracht, het lied op and're lippen draagt mij dan door de nacht. Door ademnood bevangen of in verdriet verstild: het lied van uw verlangen heeft mij aan 't licht getild!' Wat opvalt is, dat bij de vruchten

van de Heilige Geest de hoop niet genoemd wordt (Galaten 5). Wel bij de uitleg over liefde in 1 Corinthiërs 13 'alles hoopt zij'. Het is goed om dit onder de loep te nemen. Want hoeveel problemen veroorzaakt het als binnen liefdesrelaties ons verwachten en ons hopen door elkaar gehaald worden?!

Sollicitaties

Ik ken een meneer, een boekhouder van boven de 50 jaar, die de afgelopen twee jaren meer

MEDITATIEF MOMENT

dan 300 (!) sollicitatiebrieven geschreven heeft. Nog heeft hij geen baan. Hij verwacht niet meer dat hij een baan zal krijgen. Hij hoopt het wel. Dat houdt hem op de been als de teleurstelling van het verwachten hem bedrukt.

In de godenwereld van de Romeinen was hoop, de godin 'Ultima Dea', de laatste godin. Als alles verloren is, dan is er nog de hoop. Anders heb je geen kwaliteit van leven. Zoals Dante schreef boven de poorten van de hel: 'laat alle hoop varen, gij die hier binnentreedt.' Soms kom je tot deze poort; of je nu wilt of niet. Juist dan mogen de beloften beginnen te klinken: de Geest neemt het over, daarom hopen wij wat wij nog niet zien.

Hoe verbeeld je dit? Want wij hebben handvatten nodig. De hoop wordt in de kunst uitgebeeld met 'de Hoorn des Overvloeds'. Zoals in psalm 23 wordt beleden: 'zelfs al ga ik door een dal van diepe duisternis... mijn beker vloeit over.' Die ervaring is het hebben van hoop. Moge God ons allen deze ervaring geven.

Langs de singel

Kale bomen met fijn webgetak
de lucht daarboven
grijzer dan grijs
regen die miezert
een ware decemberdag

in de Geertekerk brandt licht
gelukkig –
glanzend schijnsel
op natte straat

nog even
nog even

dan is het lente

nog even –

Oeke Kruythof

Naar Psalm 5

Alles is nog stil
in deze morgen
Uw stem
Uw licht
wekt mij

ik stem mij af
op het nieuwe
op Uw toekomst
ik leg mij voor U neer
hoor toch mijn woorden
neem mij mee
naar Uw aanwezigheid

verlos mij van de
onbetrouwbaren
dag aan dag spreken zij
goddeloos
ik wil hen niet horen
begeer Uw gerechtigheid bovenal
hoe heb ik anders lief
dan dat ik U bejubel
en dank

Eddy Lie

Verpleegtehuis

Eenzame ramen
omzoomd door
Vrolijk groen.
Soms wuift
een bleke hand.
Schimmen zorgend
aan het bed.
Alleen de poes
kijkt naar
de drukte buiten,
zittend op
de vensterbank.
Binnen is het stil
als een te vroeg
gegraven graf.

Fredy Schild

BURCHT

U bouwde mij een kasteel
met torens en een
ophaalbrug
mijn vijanden verdrongen
in troebel water
later toen er geen nevel meer
over de velden hing
wachtte U mij op
ging ik binnen in een
Burcht
een Vesting

Cobie Ruijgrok

Kerkmusicus Maarten Kooij (86) overleden

Rom Molemaker

Op tweede kerstdag is kerkmusicus Maarten Kooij op 86-jarige leeftijd overleden. Kooij was een nestor van de kerkmuziek en jarenlang verbonden aan de Utrechtse Domcantorij. Maarten Kooij werd in 1950 cantor-organist van de Oude Kerk in Soest. Hij stond in 1959 aan de wieg van de Stichting Muziekring de Nederlandse Cantorij, waarvan hij artistiek leider werd. Van 1963 tot 1985 maakte Kooij deel uit van de landelijke commissie voor de kerkmuziek van de Raad voor de Eredienst in de Nederlandse Hervormde Kerk. Van 1971 tot 1991 was hij cantor van de Domkerk in Utrecht, waar hij onder andere de wekelijkse concertreeks Zaterdagmiddagmuziek Domkerk startte. Van 1973 tot 1987 was Kooij als docent voor de theoretische vakken en voor de kerkmuziekopleiding verbonden aan het Utrechts conservatorium. Als componist schreef hij talloze composities.

Tot boven in de gewelven

Maarten Willem

In het midden stond de kleine man,
de touwtjes in zijn handen.
Als een marionettenspeler
heerste hij over zijn toneel.
Van alle kanten klonken koren,
stemmen en snaren,
klavieren en schallend koper:
psalm 116, Heinrich Schütz
De marionettenspeler toverde
met zijn armen, zijn handen
en de toppen van zijn vingers
parelend water uit de bron.

Het was een zondag in november
in het jaar onzes Heren 1971.
Een nieuwe tijd begon.

Hoe vaak kom je niet de muziek
van Heinrich Schütz tegen, muziek
als taal, indringend en welluidend.

Iemand noemde het overlijden van Maarten het eind van een tijdperk. In zekere zin is dat zo, nu hij er niet meer is. Maar het bouwen en het onderhoud zijn nooit gestopt, en dat zal ook nu niet gebeuren. Sinds 1971 heb ik in de Domcantorij gezien dat generaties elkaar opvolgen, zoals ik toekeek hoe Maarten, geheel in die traditie, door zijn kleinkinderen in- en uitgedragen werd.

Tegendraads

Maarten had iets tegendraads in zich. Dat bleek, om een voorbeeld te noemen, toen we het Bachmotet 'Jesu, meine Freude' zongen in een rechtstreeks op tv uitgezonden zondagsdienst. Hij had midden in elk van de vijf stemgroepen een strijkinstrument opgesteld. De tv-mensen zetten bij elk ervan een microfoon neer, omdat ze vonden dat je nu eenmaal moet horen wat je ziet. Maarten had ze alleen maar ingezet ter vervolmaking van de koorklank, en hij wilde die microfoons weg hebben. Dat kreeg hij niet voor elkaar en hij capituleerde. Maar, terwijl de floormanager zijn hand omhooghield en vanaf vijf omlaag telde, deden een paar zangers een stapje naar voren en draaiden de microfoons een halve slag om. In de controlekamer hadden ze dat pas na een tijdje in de gaten, en toen was het te laat. Ze konden er niets meer aan doen. Het ging Maarten niet om het gelijk hebben – hoewel hij dat graag had – maar om de geluidswaargave die hij voor oren had. Dát was belangrijk.

Maarten Kooij, 1927-2013 (foto uit 'Handreiking').

Maarten inspireerde. Ik herinner me dat we een keer het Brahmsmotet 'Wo ist ein so herrlich Volk' zongen. Er gebeurde toen iets, ik weet niet precies wat, waardoor het hele koor met dirigent en al langzaam opsteeg, tot boven in de gewelven. Dat 'herrlich Volk', – sorry voor deze tekstuitleg – dat waren wij. Ik kan het niet anders uitleggen. Toen we klaar waren daalden we langzaam af tot we weer met beide benen op de grond stonden. Ieder mens heeft zijn onhebbelikheden, u en ik en Maarten Kooij ook. Maar daar gaat het nu niet over. Muziek wint nu eenmaal, een onwrikbare werkelijkheid. En elke keer als we dat Brahmsmotet zingen, voel ik weer even een kleine rilling over mijn rug gaan.

Rom Molemaker is van de beginperiode tot nu toe lid van de Domcantorij.

Vespers in Zuidoost

Op zondag 2 februari is er om 17.00 uur een Choral Evensong in de Nicolaïkerk. Het dagelijks zingen van de 'Evensong' behoort tot de vaste taken van ieder Engels koor, verbonden aan kerk, kathedraal of college. Het is dan ook niet verwonderlijk dat vele (Engelse) componisten zich hebben toegelegd op het schrijven van muziek die in deze 'Choral Evensongs' kan worden gezongen. De liturgie van de 'Choral Evensong' is al eeuwenlang dezelfde en staat als een huis met haar Psalmen, haar twee schriftlezingen ('Lessons'), gevolgd door de 'Canticles', bestaande uit het Magnificat (de lofzang van Maria) en het Nunc Dimittis (de lofzang van Simeon). We lezen Hosea 11: 1-11 en in het psalmgebed klinkt Psalm 46. De vesperscantorij onder leiding van Ko Zwanenburg zingt 'Turn back, o man' van Gustav Holst (1874-1934) en Magnificat en Nunc Dimittis van Charles Wood (1866-1926). Voorganger is ds Johan Plante en organist is Rienk Bakker.

* Gustav Holst.

Muziek in Domkerk

Op 25 januari verzorgt Domorganist Jan Hage het concert in de reeks Zaterdagmiddagmuziek in de Domkerk. Hij speelt in dat muzikale uur een drietal koraalfantasieën uit de Noordduitse orgelschool. Het betreft composities van Johann Adam Reincken (1643-1722), Franz Tunder (1614-1667) en van Dietrich Buxtehude (1637-1707). Het concert van een week later, 1 februari, wordt gegeven door het solistenensemble Cantores Martini. Op het programma van die middag staan twee werken van Michael Praetorius (1571-1621): 'Mit Fried und Freud' en: 'Herr, nun lässtst du deiner Diener'. Beide concerten zijn gratis toegankelijk en beginnen om half vier. Aan de uitgang is een collecte waarin een bijdrage van vijf euro per persoon als richtbedrag geldt (meer mag ook).

Bachcantate in Geertekerk

Op zondagavond 2 februari wordt in de Geertekerk de Bachcantate 'Mit Fried und Freud ich fahr dahin' (BWV 125) uitgevoerd. Solisten zijn: Merlijn Runia (alt), Daniël van Kessel (tenor), Bram Trouwborst (bas). Koor en orkest staan onder leiding van Gerrit Maas. De inleiding wordt verzorgd door Jaap Jan Steensma. De toegang is gratis, na afloop is er een collecte. De uitvoering begint om 19.30 uur.

*Stilte
waar je God kunt horen
open hart en open oren
stilte om te zijn.*

Seintje Bos

De tekst van dit lied geeft weer waar het om gaat in christelijke meditatie: stilte waar je God kunt horen is een stilte waarin geluisterd wordt, een stilte waarin ontvankelijkheid wordt geoefend.

Want: hoe kun je God horen, hoe kan Zijn aanwezigheid opgemerkt worden wanneer wij aldoor aan het woord zijn? Stil zijn is luisteren, ruimte scheppen om ontvankelijk te worden voor de aanwezigheid van de Eeuwige. Er is veel te zeggen over de stilte. Het is veel méér dan afwezigheid van geluid. Dat merk je als je gaat zwijgen. Stilte is niet per definitie mooi en goed en inspirerend. Er is ook doodse stilte. Soms is stilte dreigend, denk maar aan de stilte die aan een onweer voorafgaat. Het komt nogal eens voor dat mensen bang zijn voor stilte en dan gaan praten of muziek aanzetten.

Angst

Angst voor stilte is niet zelden angst voor het onbekende, niet alleen angst voor wat buiten onszelf en om ons heen verborgen is, maar misschien wel vooral voor wat in onszelf leeft. Gaan zitten om stil te worden voor meditatie of gebed kan vooral in het begin dan ook heel confronterend zijn. Je komt onrust tegen, zorgen laten van zich horen, pijn en verdriet en onmacht en twijfel. Stilte kan een bron van inspiratie en kracht zijn, maar stilte kan je juist ook confronteren met onrust, met spanning, met angst. Maar toch: als je rustig volhoudt en uithoudt en door de onrust heen gaat, en soms kan dat een langdurig proces zijn, opent de stilte een andere dimensie: een stilte op een

Op weg naar stilte

dieper niveau. Die diepe innerlijke stilte brengt oeververtrouwen met zich mee, basisrust, Liefde, en: weten dat het goed is. Je beseft dan dat het hierom gaat. In deze stilte kom je in contact met de Bron van je leven, het is de stilte waar je God kunt horen.

Meditatie

Het verlangen naar deze verstilling, naar deze diepe innerlijke rust, ligt diep in mensen verborgen. Het verlangen om in contact met die goddelijke bron van het leven te komen, brengt mensen ertoe om ervaring met meditatie op te gaan doen. Mediteren is: luisteren en ontvankelijk worden met heel je wezen. In deze ontvankelijkheid kun je groeien door bewust stil te worden en deze verstilde houding in te oefenen. Door als het ware telkens opnieuw je 'antenne

te richten', door jezelf telkens opnieuw af te stemmen. Op den duur werkt deze verstilling door in je levenshouding. In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, heeft meditatie ook in de christelijke spiritualiteit een lange traditie. Christelijke meditatie legt daarbij een eigen accent: de meditatie is gericht op de ontmoeting met God. We worden stil om God aan het woord te laten: 'Stilte waar je God kunt horen...'. Gerichte meditatie werd beoefend in kloosters, op retraites maar ook thuis in de binnenkamer. Wat minder bekend is dat de christelijke traditie ook een vorm van stilte meditatie kent: de contemplatie. In de stilte die je vindt en beoefent in de meditatie word je uiteindelijk open voor de tegenwoordigheid van God. Tegelijkertijd heb je over die ontmoeting geen controle en

geen zeggenschap. Die ontmoeting, die ervaring laat zich niet door ons organiseren; een belangrijke regel is dan ook: zoek geen ervaring, zoek God! Om te ontdekken wat meditatie kan betekenen is regelmatige oefening nodig. Een gebedsgroep of een meditatiegroep waarin stilte een duidelijke plek heeft kan daarbij van grote steun en betekenis zijn. Mediteren in een groep heeft een eigen dimensie, veel mensen doen de ervaring op dat de gezamenlijke stilte intenser is, de stilte lijkt zich te vermenigvuldigen.

Dit artikel naar aanleiding van de vorige week gestarte meditatiecursus van Seintje Bos, heeft onlangs in uitgebreidere vorm gestaan in het maandblad 'Wijs' van de EUG Oekumenische Studentengemeente.

Het Bethelkruis

Tineke Zijlstra

Sinds november liggen er gedachtenisstenen aan de voet van het Bethelkruis, dat vele jaren geleden gemaakt is door een aantal mensen. Ze zijn daar zorgvuldig neergelegd door leden van de commissie eredienst, voorafgaande aan de viering van Eeuwigezondag 2013.

Het Bethelkruis herinnert ons aan de droom van Jakob, waarin God hem tegemoet kwam met Zijn belofte van trouw en Jakob zijn sores naar God kon laten gaan. Een heen en weer vanuit God en terug. Zo vond Jakob er moed om verder te gaan. En er later met dank terug te keren. Ook herinnert dit kruis ons aan Jezus, vanwege Zijn kruis dat er in verwerkt is. Die van Gods wege ons nabij kwam en op zich nam, onze tranen, pijn en lasten. Vele jaren geleden, bij de eerste renovatie van de Bethelkerk, is dit kunstwerk (foto) gemaakt door Rein Kamphorst, tekenleraar aan de Wilhelmina Mavo en Johan Constandse, gemeentelid, dat heeft geholpen met de uitvoering. Voor velen staat het symbool voor de Bethel.

* Het Bethelkruis (foto Henk Kel).

In de commissie vonden we 'stenen' de best passende plaats en de meest geëigende manier juist voor ons in de Bethel om de namen van onze geliefden te bewaren, in Gods Liefde. Op de stenen zullen de namen geschreven worden van hen die sterven in het komende kerkelijk jaar. Een kleine steen, onderweg gevonden door gemeenteleden, zal beschreven worden met de naam van een gestorven geliefde. Die steen mag de familie meenemen naar huis, de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Op de grote steen blijft de naam bewaard in het midden van de gemeente.

Erna Treurniet, buurtpastor

In Overvecht heb ik een kerkelijk thuis gevonden, voor mezelf en in mijn functie van buurtpastor. Dat is belangrijk. Als ik door de buurt zwerv om te zien voor wie ik van betekenis kan zijn, heb ik een thuisbasis nodig: een plek waar ik welkom ben, mijn verhaal kwijt kan, gevoed word, mij verbonden kan voelen met anderen en geloven kan delen. De Johannes-centrumgemeente is die plek. Om je ergens thuis te kunnen voelen, moet je wel investeren in de relaties, vind ik. In ieder geval regelmatig naar de kerk gaan en dan

blijven koffiedrinken en praten met verschillende mensen, gaan naar andere bijeenkomsten die worden georganiseerd. Komt er respons, is het gezellig, dan ga je wel vaker. Je moet iets met elkaar hebben, om geloven te kunnen delen. Concreet: er komt respons, ik voel me welkom, ik ga vaker. We hebben iets met elkaar en ik kan geloven delen. Het gevolg is wel, dat ik er nu op moet letten, dat ik ook naar andere geloofsgenoten ga. Want die zitten niet alleen in 'mijn' kerk. En als buurtpastor moet ik niet in de kerk en dan zeker niet in één kerk blijven zitten.

Sinds ik in Overvecht werk, ben ik bij verschillende christelijke groepen geweest, maar nog lang niet bij allemaal. Want het lijkt wel of er weinig kerk in Overvecht is, maar dat hangt ervan af hoe je dat bekijkt. Kijk je naar PGU - Waarom heten we toch niet gewoon Protestantse Kerk Utrecht? Bij gemeente denken de meeste mensen aan de Gemeente Utrecht - kijk je naar de PGU, dan is er in die grote wijk 'maar' één (1) wijkgemeente, die niet zo heel groot is. Dreefnieuws, wijkblad voor Overvecht van december heeft

vijf pagina's nodig om een beknopt overzicht te geven van 'geloven in Overvecht'. Twaalf (12) christelijke groeperingen die hun zondagse diensten in Overvecht houden. En dan zijn drie huisgemeenten en een Evangeliegemeente vergeten. En wellicht meer, maar daar weet ik dan weer niet van.

Eigenlijk ken ik maar een klein aantal christelijke groeperingen. Maar hoe moet ik dat vergroten? En waar toe? Als het gaat om relaties leggen, kun je het niet bij één bezoek laten, vind ik, en ik heb 'mijn' eigen kerk ook nodig. Waarom ik de andere geloofsgroepen wil kennen, is beroepshalve: dan kan ik mensen die ik ontmoet beter verwijzen. Maar het doet meer met me. Het leert me zien hoe divers christelijk geloven georganiseerd is in (dit deel van) de stad. Het relateert mijn eigen manier van geloven, biedt uitzicht op bondgenoten en geeft hoop voor de presentie van christelijk geloven in de stad. Bondgenoten heb ik gevonden in de twee huisgemeenten Overvloed, waarvan woongroep Overhoop een onderdeel is. Zij zijn als christenen present in de buurt, uitnodigend naar burens en

UIT OVERVECHT

proberen geloven en dagelijks leven bij elkaar te houden en op elkaar te betrekken. Amsterdam kent deze woongroepen ook. Het is een nieuwe vorm van buurtpastoraat, ook nieuw omdat het vorm gegeven wordt door een jongere generatie. Redenen genoeg om contact te houden met deze groep, maar dat ik me er thuis voel, maakt dat ik regelmatig ga.

En zo loop ik tegen m'n beperkingen aan. Als beroepsgelovige zou het goed zijn m'n tijd te verdelen over de verschillende geloofsgroepen. Maar als gelovig mens wil ik ergens bij horen, en dan wil ik daar ook met regelmaat zijn. Ik zal me als buurtpastor ook ten aanzien van geloofsgroepen moeten beperken in het aantal contacten en andere vormen moeten ontwikkelen om contact te houden, meer via-via, met behulp van sociale media, netwerkenderwijs, voor mijn gevoel oppervlakkiger, maar wie weet is dat genoeg.

Geloofsgenoten

(vervolg van voorpagina)

Dit protest (opvang van ongedocumenteerden door samenwerkende kerken in plaats van de burgerlijke overheid) is door OMDUW en de PGU, gesteund door de USRK medio december aan de gemeente Utrecht meegedeeld. In hun brieven van protest werden Burgemeester en Wethouders uitgenodigd om het initiatief over te nemen omdat de opvang van dakloze mensen, al dan niet illegaal, een overheidstaak is.

In dit nieuwe jaar zal met de gemeente Utrecht overleg gevoerd worden over de opvang zoals die nu in de Prinsenhof plaatsvindt met als doel dat de gemeente deze activiteit overneemt. De nieuwe burgemeester, Jan van Zanen, is het daar blijkbaar mee eens. Hij pleitte er bij zijn aantreden voor om "elkaar een beetje ruimte te geven in deze dichtbevolkte stad." De nieuwe burgervader doelde daarbij onder andere op de opvang van vreemdelingen zonder verblijfsvergunning. "Die mensen een dak boven hun hoofd en voedsel te geven is een teken van beschaving," aldus Van Zanen. Ook de motie van de ChristenUnie in de gemeenteraadsvergadering van november ondersteunt de opvatting dat de opvang van ongedocumenteerden een overheidstaak is.

De praktijk

De werkzaamheden van de nieuwe nachtopvang zijn georganiseerd in de stichting De Toevlucht Utrecht. Onder het bestuur van de stichting geeft de initiatiefgroep samen met een betaalde coördinator uitvoering aan de opvang. Bij het opstarten is dankbaar

PROTESTBRIEF AAN BURGEMEESTER EN WETHOUDERS:

‘Opvang daklozen is overheidstaak’

* De nachtopvang van ongedocumenteerden in Utrecht (foto Willemijn de Jong).

et cetera. Een plaatselijke bakker geeft het brood dat aan het eind van de dag in zijn winkel over is aan de nachtopvang. Ook van de burens krijgen we regelmatig etenswaren aangereikt. De nieuwe stichting ontving van diverse mensen geldelijke giften.

Vrijwilligers

Het grote aantal vrijwilligers dat zich meldde is hartverwarmend. Zij worden vooral ingezet als nachtwacht en waken 's nachts op last van de brandweer. Andere vrijwilligers zijn actief met het wassen van de lakens en de handdoeken of zijn betrokken bij het aanleveren van brood en beleg. Met veel enthousiasme wordt er onder leiding van de coördinator, Ageeth Weelink, invulling gegeven aan alle werkzaamheden die nodig zijn om nachtopvang De Toevlucht tot een prettige verblijfplaats voor de ongedocumenteerden te maken. De initiatiefnemers zijn dankbaar voor alle enthousiaste hulp en inzet van velen.

gebruik gemaakt van de kennis van de Sleep Inn, het Leger des Heils, OMDUW en STIL (Stichting Illegalen). Een aantal vrijwilligers is via het Leger des Heils getraind als BHV'er (Bedrijfsveiligheidsverlener). In de Sleep Inn konden de vrijwilligers die als nachtwacht gingen werken stage lopen. Er werden introductie-avonden voor de vrijwilligers en de burens van de Prinsenhof belegd. De laatsten voelden zich wat overvallen door het tempo waarin de nachtopvang werd gerealiseerd. Gelukkig begrijpen ze dat er ook voor ongedocumenteerden een plaats om te slapen moet zijn. De toelating van

de ongedocumenteerden verloopt via STIL en het spreekuur in de ruimten van OMDUW.

Steun

Vanaf het begin is er van diverse zijden positief gereageerd op het initiatief. Daardoor waren er in korte tijd voldoende matrassen en beddengoed, een computer

* Dakloze... (foto Jan de Kruijf).

Historie daklozenopvang in de stad

Medio 2010 besloot de gemeente Utrecht dat er in de reguliere nachtopvang voor daklozen (Sleep Inn en NOIZ) geen mensen zonder papieren meer mochten slapen. De nachtopvang was vanaf dat moment alleen nog toegankelijk voor mensen die een binding hadden met Utrecht. OMDUW is kort na dat besluit met enkele bestuurders van de Noodopvang aan de slag gegaan om een nachtopvang voor ongedocumenteerden te realiseren. Daarvoor waren drie zaken belangrijk: een gebouw, geld en vrijwilligers. Na maanden van zoeken en overleg bleek het niet eenvoudig om een nachtopvang te realiseren. De gemeente Utrecht die verantwoordelijk is voor het opvangen van alle mensen die geen dak boven hun hoofd hebben, kon en wilde geen geld beschikbaar stellen voor een nachtopvang voor ongedocumenteerden. Ook het vinden van een gebouw en vrijwilligers bleek niet eenvoudig.

Collecterooster 2014 verrijkt met vier diaconale collecten

Frans Rozemond

De Protestantse Gemeente Utrecht (PGU) collecteert in 2014 voor het eerst voor vier stedelijke diaconale organisaties. Dat is één van de opvallendste veranderingen die in het nieuwe stedelijke collecterooster zijn doorgevoerd. Het gaat om projecten die tot voor kort door de stedelijke diaconie werden gesteund, maar waarvoor kerkleden graag zelf concreet een bijdrage geven. Door in tien wijkgemeenten op dezelfde

dag te collecteren wordt tevens de solidariteit van de hele PGU met deze doelen tot uitdrukking gebracht.

Op 4 februari is de opbrengst voor de organisatie 'Taal doet meer', die vrijwilligers als taalcoach koppelt aan mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. Velen kennen dit werk nog onder zijn oude naam Interkerkelijke Stichting Kerken en Buitenlanders (ISKB). Omdat vooral het leren van de Nederlandse taal centraal staat, heet de ISKB sinds 2013 'Taal doet meer' (www.taaldoetmeer.nl).

Op eerste paasdag (20 april) is de stedelijke collecte voor het Stiltecentrum Hoog-Catharijne, een centrale plek in onze stad waar economie, samenleving en kerk elkaar bijna fysiek aanraken. Te midden van bouwactiviteiten, etalages, koopgeweld en reclameborden vindt het publiek hier een ruimte van stilte, inspiratie en ontmoeting. De derde stedelijke diaconale collecte is bestemd voor de Voedselbanken in Utrecht. Als toepasselijke datum daarvoor is de zondag na Dankdag gekozen, 9 november. En op 21 december gaat de opbrengst naar Fanga

Musow, de Utrechtse organisatie die vrouwen en kinderen zonder verblijfspapieren opvangt en perspectief biedt.

Het rooster bestaat verder voornamelijk uit collecten voor de wijkgemeenten en wijkdiaconieën. Daarnaast zijn er collecten voor stedelijk missionair werk (9), jeugd- en jongerenwerk (2), ouderenzorg (2), studentenpastoraat (3), diensten met verstandelijk beperkten (2) en opbouw stedelijk kerkenwerk (4). Het Collecterooster PGU 2014 met een toelichting op elke collecte is te vinden via www.pgu.nu > Contact > Collecterooster.

‘Five Times... Vocal’ geeft uitvoering

Vijf zangers/zangeressen, vijf verschillende bezettingen en vijf componisten. Dat is de verrassing die muzikminnend Utrecht te wachten staat op zondag 9 februari, om 14.00 uur in de Sint Willibrordkerk.

Five Times... Vocal vertegenwoordigt vijf vrienden die allen ervaren en geschoolde zangers zijn en die regelmatig met elkaar zingen in diverse koren en vocale (solisten-)ensembles. Telkens weten ze elkaar te vinden. Een zesde persoon hebben deze vijf in hun midden gesloten: organist Bas Groenewoud; hij begeleidt deze vijf door dit smaakvolle programma heen op kistorgel. 'Five Times... Different' staat voor: kippenvel bij een bas-solo van Bach, ontroering bij een duet van Purcell, verwondering bij Schütz en nog meer schoons. De speelse samenstelling van dit concertprogramma is uniek te noemen. De zangers gaan geen uitdaging uit de weg en zullen de luisteraar weten te boeien van begin tot eind. In het slotdeel met Bachs magnifieke 'Jesu, meine Freude' zijn alle Five compleet.

'Five Times...Vocal' bestaat uit: Hesther Oor – sopraan; Jeanette van den Berg – sopraan; Jacqueline Hoekstra – alt; Henk Westland – tenor en Sjaak Ipenburg – bas.

Het concert van het vocale vijftal op zondag 9 februari in de Sint Willibrordkerk aan de Minrebroederstraat begint om 14.00 uur. De toegang is gratis.

Toerustingsavond bijbelkringleiders

Dinsdag 4 februari wordt in de Jacobikerk de tweede toerustingsavond van dit seizoen gehouden voor de bijbelkringleiders. De avond vindt plaats in de gemeentenzaal van de kerk, begint om 20.00 uur en zal tot uiterlijk 22.00 uur duren. De bijeenkomst staat in het teken van de rol van gebed op de kring. Er wordt stilgestaan bij het kringwerk en het gebed op de kring. Ook is er tijd om samen voor en met elkaar te bidden. Voor vragen of meer info kun je contact opnemen met Bernadine van 't Ende, e-mail: bijbelkring@jacobikerk.nl.

‘Zien, soms even...’

In het derde artikel over kerkelijk beleid, in de vorige Kerk in de Stad, is aan het slot een foutje geslopen. Auteur Henk Heikens had in zijn oorspronkelijke tekst staan: "Maar even reëel is wat Huub Oosterhuis 'Zien, soms even' noemde: genadige ogenblikken van inzicht en eenheid." Dat in de tekst werd verwezen naar het erbij afgedrukte lied 'Omdat Hij niet ver wou zijn' was niet door de auteur zo bedoeld. Ook klopte het onderschrift niet bij de afbeelding: de afgedrukte 'Chagall' van de wetgeving op de Sinai was niet die uit de 'Vorauer Volksbibel'.

* Detail wetgeving volgens Die Vorauer Volksbibel, 1467.

Roerend religieus erfgoed: wat doen we ermee?

Op 11 februari vindt in de Pieterskerk te Utrecht de 29ste Nicolaas van der Monde-lezing plaats. Spreker is Marc de Beyer, onderwerp: de waarde van religieus erfgoed. De voordracht wordt geïllustreerd met behulp van een groot beeldscherm. De lezing begint 20.00 uur; de toegang is gratis.

Het religieuze landschap in Nederland verandert razendsnel. Wekelijks sluiten twee kerken of kloosters hun deuren. De toekomst ziet er niet rooskleurig uit. Vanaf 1975 verdwenen meer dan vijftienhonderd kloosters, er zijn er nu slechts zo'n honderdvijftig over: tien procent! De gemiddelde leeftijd van de bewoners is 86 jaar. Ook veel kerken hebben te maken met een sterke teruggang. Enkele voorbeelden zijn de sluiting van tien van de negentien rooms-katholieke kerken in Eindhoven en van acht protestantse kerken in Den Haag.

Deze veranderingen hebben grote gevolgen voor gelovigen en voor kerkgebouwen. Maar ook voor het religieus erfgoed dat zich in deze kerken bevindt. De verwachting is dat op termijn meer dan 150.000 voorwerpen overbodig zijn. Het gaat om voorwerpen met een emotionele, liturgische waarde, die vaak zijn vormgegeven door de beste kunstenaars van hun tijd. De grote uitdaging is: wat doen we met deze voorwerpen? En: hoe bepalen we hun culturele waarde?

Museum Catharijneconvent ontwikkelde samen met de Nederlandse kerken en erfgoedinstellingen een instrument om de waarde van religieuze voorwerpen te bepalen: de 'Handreiking roerend religieus erfgoed'. De Handreiking, waarin ook een leidraad voor afstoting is opgenomen, is gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Aan de hand van sprekende voorbeelden uit kerken in de stad en provincie Utrecht zal Marc de Beyer van Museum Catharijneconvent laten zien hoe we de culturele waarde van religieus erfgoed kunnen bepalen, en welke keuzes we vervolgens kunnen maken.

Marc de Beyer is hoofd van Erfgoed in Kerken en Kloosters (EKK), een nieuwe afdeling van Museum Catharijneconvent. De medewerkers van EKK documenteren en waarderen religieuze collecties overal in Nederland. De Beyer studeerde kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Utrecht, was conservator bij het museum en projectleider van de Handreiking roerend religieus erfgoed. Hiervoor was hij assistent-conservator bij de Koninklijke Verzamelingen en onderzoeker bij het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie.

De Pieterskerk gaat op 11 februari open om 19.30 uur. In de pauze en na de lezing zijn koffie/thee respectievelijk een drankje verkrijgbaar. Meer informatie over de Nicolaas van der Monde-lezing staat op: www.oud-utrecht.nl.

REEKS THEMAVIERINGEN JOHANNESCENTRUMGEMEENTE

Wie zeggen jullie dat ik ben?

Anneke de Klerk

Wie is toch die Jezus van Nazareth? Deze vraag staat de komende (en afgelopen paar) zondagen centraal in de vieringen van de Johannescentrumgemeente in Overvecht.

Na de vier evangeliën en na de brieven van Paulus, zijn er de eeuwen door talloze boeken vol geschreven over die fascinerende mens. En nog steeds zijn er verschillende antwoorden op die ene vraag mogelijk: was hij een rabbi, goeroe, voorbeeldmens, verlosser, heiland, herder, Zoon van God, Messias?

Lieddichters

Niet alleen theologen, ook schilders hebben ons hun beelden nagelaten: de triomferende Christus, de lijdende Jezus en alle variaties die op deze thema's

29 namen voor Jezus van Nazareth

Naaste. Vreemde. Jood. Zaad. Boom aan de bron. Bruidegom. Weg. Droom van een mens. Deur open. Hoeksteen. Sleutel. Leeuw van Juda. Lam. Gerechte. Herder. Parel. Twijgje. Vis. Brood. Woord. Wijnstok. Zoon van. God. Knecht. Stromend levend water. Morgenster. Koploper. Enige. Onzegbaar gezegde.

(Huub Oosterhuis)

mogelijk zijn. En dan zijn er nog de lieddichters: Jezus, die heerst als de zon, Jezus als lam van God dat wegdraagt de zonde van de wereld, Jezus als een zoon van mensen, geboren en getogen uit arme Joodse ouders. De beelden rollen over elkaar heen. Huub Oosterhuis heeft gelijk als hij over Jezus dicht: "De wereld zal te klein zijn als alles helder wordt; als wij het moesten zingen, wij kwamen stem tekort." Maar alles overheersend blijft de vraag die ons de komende zondagen over de hoofden van de discipelen heen gesteld wordt: "Maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben?"

Roepende

De afgelopen zondagen, vanaf 5 januari, ging het achtereenvolgens over: de verwachte Messias (Matteüs 2:1-12), de gezonden Messias (Matteüs 3:13-17) en de ongewenste Messias (Matteüs 4:1-13). Op zondag 26 januari is het thema: de roepende Messias (Matteüs 4: 18-23). Voorganger is ds Toos Wolters, evenals op zondag 2 februari als het gaat over de niet-inpasbare Messias (Matteüs 12: 46-50). Pastor Huub Schumacher is voorganger op zondag 9 februari, over: 'de verborgen Messias' (Matteüs 16: 13-17, 20). Op zondag 16 februari gaat het in het Johannescentrum over de 'aanraakbare Messias', naar aanleiding van Mattheus 8: 1-4. Ds Erna Treurniet is dan de voorganger. Op zondag 23 februari komt de dienende Messias (Matteüs 20: 20-34) ter sprake;

ds Toos Wolters leidt die viering en op zondag 3 maart sluit de themareeks af met een 'Verhaal

halen'-viering over het thema: 'Maar jullie, wie zeggen jullie dat ik ben?'

Een kaartje kon er niet af

Daan van der Waals

Meestal happen de columns die in dit blad verschijnen lekker weg. Onderhoudend, leerzaam, vlot geschreven, boeiend om te lezen. De persoonlijke toets maakt het columngenre bovendien terecht populair. Maar niet alles hapt lekker weg. Er zit wel eens een visgraat bij die me in de keel blijft steken, of welke culinaire vergelijking u wilt gebruiken.

Op de column RELATIE en/of RELATIEF van Catrien van Opstal in het nummer van 6 december kom ik daarom graag terug. Ik vond het een schokkend stuk. Catrien vertelt over een ontmoeting van de Utrechtse lutherse kerkenraad met de Algemene Kerkenraad Klein van de Protestantse Gemeente Utrecht. Een ontmoeting die eigenlijk een kennismaking was, wat wel verbazing wekt, want al sinds 2004 maken de lutheranen en de PGU deel uit van dezelfde Protestantse Kerk in Nederland. Catrien schrijft ook over het eeuwfeest van de Evangelisch-Lutherse gemeente eerder dat jaar. De gemeente bestond 400 jaar en wilde dat weten ook. Zo kwam theatermaker Kees van der Zwaard met zijn voorstelling over Luther naar Utrecht. Alle wijkgemeenten van de PGU ontvingen een mooi uitgevoerde kaart waarmee ze werden uitgenodigd het feest mee te maken. Maar wat bleek? Alleen het Citypastoraat van de Domkerk stuurde een felicitatie terug. Dat was bijna vanzelfsprekend, want

de Evangelisch-Lutherse Gemeente en het Citypastoraat werken op bepaalde gebieden met elkaar samen. Alle andere wijkgemeenten lieten niets van zich horen.

Dat vind ik schokkend, want het zegt veel over de manier waarop wij in Utrecht met elkaar omgaan. Catrien is er eigenlijk heel mild over. "Wat had ik dan verwacht?", schrijft ze. Elke (wijk)gemeente is immers een wereld op zich. Daar vinden de ontmoetingen plaats, daar wordt samen gevierd, daar kennen en herkennen we elkaar. Er is misschien wel een bredere verbondenheid, maar die verbondenheid wordt nergens concreet. Ook dus niet met de lutheranen. Welbeschouwd is Kerk in de Stad met de rubriek Luthers Geluid het enige lijntje dat verbindt.

Alles goed en wel, denk ik dan, maar de dominee kan me nog meer vertellen. Je kunt wel alles willen begrijpen en er begrip voor hebben, maar hoe moeilijk is het een kaartje te sturen met een hartelijke gelukwens bij het eeuwfeest van je lutherse zustergemeente? Zeker, ook ik begrijp hoe het gegaan is, maar dat betekent nog niet dat ik er begrip voor heb. Een aantal jaren was ik scriba, in diverse kerkenraden heb ik mijn steentje bijgedragen, ik weet hoe de kerkelijke hazen lopen. Zo'n kaart komt bij de scriba binnen. Die zet het op een lijst, waar al heel veel andere post op vermeld wordt – als het al niet meteen in de prullenmand verdwijnt. In de kerkenraad zijn de ingekomen

stukken een vast agendapunt. Maar de kerkenraad heeft meer dingen te bespreken. Wie heeft er wat over de ingekomen stukken? Niemand? Dan gaan we door. Verreweg het meeste wat binnenkomt wordt 'voor kennisgeving aangenomen' en belandt in het archief. Je mag al blij zijn als de voorzitter vraagt wie naar dat jubileumfeest kan of wil. Maar nee, we zijn allemaal druk, geen tijd of zin, mogelijk allebei. En er is kennelijk niemand die vraagt of het niet passend zou zijn de lutheranen een hartelijke brief, laat staan een net zo feestelijk uitgevoerde kaart te sturen. De scriba doet het blijkbaar ook niet uit zichzelf.

Wat we hier zien, dat is welbeschouwd de keerzijde van het beleid waar de Protestantse Gemeente Utrecht voor heeft gekozen. De identiteit van de afzonderlijke wijkgemeenten staat centraal. Die wijkgemeenten worden gestimuleerd hun eigenheid te ontwikkelen en te versterken, waardoor zij ieder hun eigen doelgroep aanspreken. Samen vormen de wijkgemeenten een kleurrijk mozaïek. Het is dus wel een geheel, maar de aandacht gaat toch sterk uit naar de eigen identiteit van de wijkgemeente. Daar gebeurt het. Dat is natuurlijk prachtig en waardevol, want ieder van ons zoekt een 'thuis' waarin je geholpen wordt om je geloof te beleven en te onderhouden en dat geloof met anderen in de samenleving uit te dragen. Een kleurloze mengelmoes helpt niet daarbij, wel een kerk met eigen karakter.

VAN DAAN

Maar vergeten we dan niet te veel dat anderen vanuit dezelfde inspiratie – het evangelie van Jezus Christus – in deze stad bezig zijn? Nee, we hoeven niet hun diensten te bezoeken of aan hun activiteiten deel te nemen, want een mens kan niet alles. We kunnen wel proberen mee te leven in vreugde en verdriet, elkaar een hart onder de riem steken, elkaar aanmoedigen om door te gaan op de ingeslagen weg. Die anderen hebben ons misschien ook dingen te vertellen waar we wat van kunnen opsteken. Bijvoorbeeld over die moedige, eigenzinnige, kleurrijke, nog altijd inspirerende figuur die Maarten Luther is geweest.

spelen, lezen, zingen, geloven

WAYtoGO: 'Mijn Leven' over stilte

Nog eventjes geen leventjes,
geen bloemetjes, geen bijtjes.

Nog eventjes geen kevertjes,
geen kuikentjes, geen geitjes.

Niets opent zich, niets krabbelt, kriebelt,
fladdert in het rond...

Nog eventjes geen leventjes.
Alleen maar ... stille grond.

Ssst...

(Marjet de Jong)

Pia ten Hoeve

"Wanneer is het weer Kerst?", vraagt mijn dochter. Dit jaar heeft ze voor het eerst door gehad dat het Kerst was en ze vond het reuze gezellig, net als Sinterklaas, Sint Maarten en alle andere feestelijke momenten van de afgelopen tijd. Dat wil ze elke dag wel. Maar nu is het weer stil, de natuur is in rust, dieren houden hun winterslaap. Maar... het is een actieve rust, de natuur bereidt zich in het verborgene voor, om in de lente weer vol leven present te zijn.

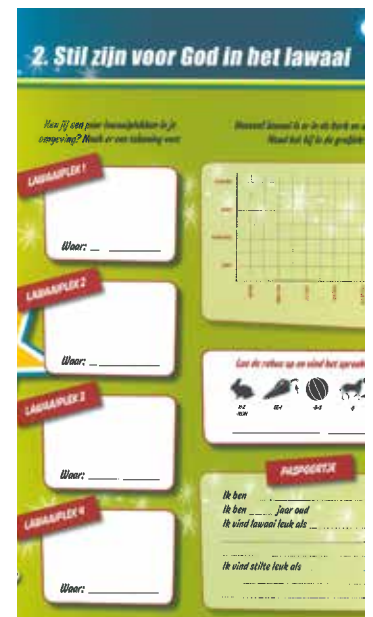

* Nynke geniet op haar eigen wijze van de natuur die zich in stilte voorbereidt op het voorjaar (foto Roland Reumkes).

Grote, maar ook kleine mensen hebben regelmatig behoefte aan rust. Je voor een moment terug te trekken, even voor je uit te mijmeren, alles op een rijtje zetten, luisteren naar wat je voelt van binnen, in contact komen met die plaats binnen in jou waar je God kunt ontdekken.

Speels

WAYtoGO biedt op een speelse en inhoudelijke manier input voor een heel seizoen kindercatechese. Het materiaal is bedoeld voor kinderen van 8 tot 12 jaar. Het stimuleert kinderen om inhoudelijk bezig te zijn, door pakkende thema's, actie en creativiteit. Ouders worden opgeroepen om actief mee te doen. Werkboekjes voor de kinderen vormen de schakel in de ontmoeting met elkaar, met ouders, met de wereld en met God zelf. In het deeltje over stilte gaat het erom dat het soms goed is om stil te zijn en om te ontdekken wat er in de stilte leeft en gebeurt. Het materiaal biedt bouwstenen voor twee bijeenkomsten. De methode wordt uitgegeven door JOP en op het Bureau PGU is de hele serie in te kijken en te lenen. Stuur een mailtje naar mij, Pia ten Hoeve: p.ten.hoeve@protestant-utrecht.nl.

* Werkboekje WAYtoGO.

TWEEDAAGSE CONFERENTIE OVER GELOOFSOPVOEDING

Geloven in opvoeding in een postmoderne stad

Pia ten Hoeve

Wat kan de kerk betekenen voor jonge ouders als het om geloofsopvoeding gaat? Rond deze vraag houdt het Protestants Jeugdwerk Amsterdam op vrijdag 24 en zaterdag 25 januari een conferentie voor jonge gezinnen, kinderwerkers, theologen en kerkbestuurders. De conferentie vindt plaats in de Amsterdamse Thomaskerk.

Op vrijdag richt de conferentie zich vooral op deskundigen en kerkelijk bestuurders, op zaterdag

is er een afwisselend programma voor ouders en kinderen. Hoofdspreker op vrijdag is Danielle van de Koot-Dees die in 2013 bij de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) promoveerde met het proefschrift 'Prille geloofsopvoeding – een kwalitatief onderzoek naar de rol van geloven in jonge protestants-christelijke gezinnen in Amsterdam'. Verder zijn er bijdragen van onder meer Jos de Kock (PThU), Nynke Dijkstra (Protestantse Kerk Nederland) en theatermaker Maarten van Voornveld.

Poppentheater

Op zaterdag krijgen gezinnen -

en kinderen afzonderlijk - onder meer een bijzonder poppentheater van Willien van Dam voorgeschiedeld en is er een ontspannen gespreksprogramma rond een aantal 'geloofsopvoedings-tafels'. De initiatiefnemers willen met deze conferentie op meerdere niveaus een goede uitwisseling rondom geloofsopvoeding tot stand brengen. Sjaak Teuwissen van het Protestants Jeugdwerk Amsterdam: "Ondanks de secularisatie is er veel belangstelling voor het onderwerp geloofsopvoeding. Nu er een tendens is dat jonge gezinnen langer in de stad blijven wonen, worden vragen rond geloofsopvoeding ook in de

grote steden steeds relevanter". De Thomaskerk is te vinden aan de Prinses Irenestraat 36 in Amsterdam. De conferentie is vrijdagmiddag van 14.30 tot 18.00 uur, en is zaterdag van 10.00 tot 13.00 uur. In het laatste uur is er een gezamenlijke lunch. Het bijwonen van de hele conferentie kost 25 euro; deelname op hetzij vrijdag, hetzij zaterdag kost vijftien euro. Kinderen tot 12 jaar (zaterdag) betalen vijf euro.

Aanmelden kan nog via telefoon 020 - 5353 700 of per e-mail: secretariaat@protestantsamsterdam.nl of via de site protestantsamsterdam.nl/jeugd/0-12-jaar.

JOP Coach Live

JOP organiseert in het voorjaar op acht plaatsen door heel Nederland JOP Coach Live. Dit evenement is speciaal voor vrijwilligers en professionals in het kerkelijk jeugdwerk.

Waarom zet jij je in je vrije tijd in voor kinderen, jongeren en geloven? Sta jij wel eens stil bij jouw diepste drijfveren om jouw (vrije) tijd in te zetten voor geloof en jeugd? Op welke momenten voel jij deze motivatie het sterkst? Op JOP COACH Live 2014 zetten we die motivatie centraal. We gaan met elkaar onze inspiratie en passie voor kinderen, jongeren en geloof zoeken, voeden, ervaren en delen. Want wij geloven dat die passie het verschil maakt in ons contact met kinderen en jongeren. Dit doe je op JOP COACH Live met andere mensen uit jouw regio. Je kunt samen leren in workshops en persoonlijke uitwisseling. Je mag moeite of twijfel delen, om ook nieuwe perspectieven te ontdekken. En je zult ervaren dat je verbonden bent met een groter geheel.

Op maandag 24 maart is JOP COACH LIVE in Ede, de Open Hof, aan de Hoflaan. Elke bijeenkomst start om 17.30 uur en duurt tot 22.00 uur.

Pia ten Hoeve

Zelfbewustzijn, eigenzinnigheid en authenticiteit: het zijn de nieuwe statussymbolen onder jongeren. Ze vervangen oude symbolen als geld en macht. Jaarlijks brengt YoungWorks(bureau voor jongerencommunicatie) dé jongerentrends in kaart. Eigen onderzoek combineren ze met input vanuit een trendteam, bestaande uit jonge mensen (14 tot 25 jaar) met verschillende achtergronden, interesses en expertises. En wat blijkt: jongeren zoeken in 2014 bezinning en stilte. "Diepgang is het nieuwe zwart" noemen ze het bij Youngworks.

Jongerentrends in kaart gebracht

"Geluk zit voor jongeren steeds minder in materiële zaken. Ze streven naar intrinsiek geluk. Zo zijn ze opgevoed. Maar hoe doe je dat, gelukkig zijn? Het valt Young Works op dat Casella, een religieuze gemeenschap in Hilversum met ruimte voor 'ontmoeting, stilte en bezinning' enorm populair is bij jongeren. Casella kennen we van de zusters Augustinessen, die in de Waterstraat in de binnenstad wonen. Vier zusters hebben er voor gekozen om samen een leefgemeenschap te vormen in Hilversum. Ze leven samen met mensen die tijdelijk bij hen wonen.

Ook bieden zij op hun terrein een plek voor stilte en ontmoeting: in het bijzonder voor jonge mensen van 18 tot 35 jaar.

In 2013 is een oude boerderij vernieuwd tot een plek waar je je thuis kunt voelen. Een plek die rust en inspiratie biedt. Centraal op het terrein staat de gebedsruimte, het ligt heel symbolisch tussen de boerderij van de gasten en het woonhuis van de leefgemeenschap in. Het is de plaats van ontmoeting met elkaar, met de stilte, met God. De oude hooiberg, naast de boerderij, is nu een stiltehuisje. Een bijzondere plek om

even alleen te zijn en echt stil te worden. Daarnaast ligt het labyrint, gemaakt naar het model van Chartres.

Deze nodigt je uit voor een loopmeditatie. Je bent altijd welkom want zowel het stiltehuisje als het labyrint zijn ook voor toevallige passanten in het bos vrij te gebruiken.

Voor meer informatie:

Casella,
Soestdijkerstraatweg 145
telefoon 035 - 544 6120 of 06 - 4234 0142.
info@casella.nl

Van boeken krijg je nooit genoeg...

Een bekende slogan uit de boekenwereld luidt: 'Van boeken krijg je nooit genoeg'. Een vakkundige vondst, met de taalkundige dubbele bodem die alles zegt. Dit boekenkatern in Kerk in de Stad is een unicum: vier pagina's met recensies van recente publicaties – op één cd na allemaal boeken waarvan de inhoud meer dan boeiend is.

Zo steekt oud-redactielid Piet Warners zijn mening over 'Mijn beloofde land' van de Israëlische journalist Ari Shavit niet onder stoelen of banken: "Een must om te lezen en te overdenken om tot een ge-

nuanceerd en wellicht ander oordeel te komen."

Daan van der Waals, tot aan het begin van deze eeuw hoofdredacteur van dit blad, laat zijn licht schijnen over de jongste publicatie van Gerard Dekker: 'Dat Koninkrijk, verwachten wij dat nog?'. Diens conclusie: "We zetten in de kerk veelal een te sombere bril op. We somberen over de kerk en we somberen over de wereld. Wel alle aandacht voor nood, onrecht en verdriet, te weinig dank voor alle goeds dat ons in deze wereld wordt geschonken."

Recensent Arie Moolenaar nam de dikke, maar zeker geen bittere pil 'Kritische stemmen, Maatschappijkritiek van oud-

heid tot heden' van L. Laeyendecker ter hand. Moolenaars artikel begint met het mopperende karakter van ons, Nederlanders. Maar hij besluit zijn beoordeling van het boek met de woorden: "Mopperen kan dus eigenlijk geen kwaad. Het scherpt de geest, en doet je hopen en werken aan een betere wereld."

Gevangenispredikant Arjan Noordhoek geeft zijn visie op het boek 'Engel met gebasten vleugel' van het duo Utrechtse auteurs Renata Barnard en Folly Hemrica. Noordhoek: "Juist vanwege mijn werk met mensen met barsten in hun leven, ben ik direct gespitst op de titel van dit boekje. Want hoe vaak zijn 'mijn jongens' in de bajes niet voor mij als een engel,

boodschappers van geloof in een ongelukkig moeilijke situatie."

Verder in dit katern: de Deense filosoof Søren Kierkegaard, die twee eeuwen geleden leefde, kruipt in de huid van ene Johannes Climacus, die op zijn beurt weer diep nadenkt over wat de denker Socrates allemaal bedacht. Stof tot nadenken, zogezegd.

Ook gaat het in dit literaire katern nog over stervensbegeleiding, naar aanleiding van het boek van Piet Vermaat: 'Voorbereiding voor de laatste reis'.

Veel leesplezier!

eindredactie

'MIJN BELOOFDE LAND' DRUKT NEUS OP DE FEITEN

Voorbij aan alle Israëlromantiek

Piet Warners

Weer een boek over Israël. De staat Israël wel te verstaan. Over Israël waarvan de schrijver zegt: "Enerzijds is Israël het enige land in het Westen dat een gebied van een ander volk bezet houdt. Anderzijds is Israël het enige land in het Westen dat in zijn voorbestaan bedreigd wordt... (dat maakt) dat Israëls situatie uniek is (pagina 12)." Daarmee is het probleem onder woorden gebracht. En het wordt op een uitermate boeiende, confronterende en soms schokkende wijze uitgewerkt. Daarbij moet bedacht worden dat de eerste woorden van de inleiding luiden: "Zolang ik me kan heugen, herinner ik me angst – existentiële angst (pagina 9)." Wij, die niet in Israël leven, hebben dat bij alle gedachten die we kunnen hebben over Israël, goed te bedenken. Diep in de Israëlische maatschappij leeft de angst. Het is daarmee niet zomaar het zoveelste boek over Israël. Dit boek is geen propaganda, geen verheerlijking, geen Israëlromantiek, maar ook geen verguizing. Wel een poging in het reine te komen met de vele elkaar tegensprekende aspecten die de Israëlische samenleving kenmerken.

Het gaat over de geschiedenis van Israël maar het is geen uitgebalanceerd historisch onderzoek. Als je de hoofdstukindeling bekijkt zie je al dat de schrijver een zeer persoonlijke aanpak heeft. Hij begint met zijn overgrootvader die vanuit Engeland zich in het land vestigde aan het begin van de vorige eeuw. Hij kiest een aantal gebeurtenissen en projecten, van waaruit hij zijn verhaal opbouwt. Uitermate boeiend, want hij interviewde een groot aantal mensen uit allerlei segmenten van de bevolking.

Mensen die als paradigmata fungeren van bepaalde ontwikkelingen en veranderingen.

Jom Kippoeroorlog

Veel van die segmenten hebben te maken met de zeven rebellieën die de staat Israël heeft meegemaakt sinds de Jom Kippoeroorlog in 1973. Die oorlog luidde het einde in van overheersende politiek die bepaald werd door de Arbeiderspartij, de partij van Ben Goerion. De rebellie van de kolonisten, de vredesrebellie, de progressief-gerechtigde rebellie, de oriëntaalse rebellie, de ultra-orthodoxe rebellie, de hedonistisch-individualistische rebellie en de Palestijns-Israëlische rebellie. In zekere zin waren ze allemaal gerechtvaardigd, maar het gevolg daarvan is dat de Israëlische republiek uiteen is gevallen. Onmachtige coalitiekabinetten zijn niet in staat een duidelijke koers te varen en het land weer tot een eenheid te smeden.

Haaretz

De schrijver Ari Shavit is journalist, politiek columnist van het invloedrijke, linkse dagblad Haaretz. Hij houdt hartstochtelijk van zijn land. Dat klinkt door in de titel van het boek. Maar je kunt die titel ook op andere manieren horen. Niet alleen liefde tot zijn land. Evenzeer trots op wat bereikt werd. En dat is ontzaglijk veel, op het gebied van ontginning en landbouw, de opbouw van het leger, en niet te vergeten de hoge vlucht die de hightech heeft genomen. Hij onderscheidt drie fasen: de eerste twintig jaar de kibboetsfase, de tweede twintig jaar de legerfase en daarna die van de hightech.

Lydda

Maar je kunt in de titel ook cynisme en teleurstelling horen over wat er allemaal verkeerd ging. Met genadeloze eerlijkheid wordt dat verteld. Bijvoorbeeld over het lot van Lydda, een Palestijnse stad vlakbij de internationale luchthaven Ben Goerion. Tijdens de Onafhankelijkheidsoorlog in 1948 werd op wrede, bittere wijze de bevolking van die

stad met veel geweld en ten koste van veel slachtoffers verdreven. "Lydda is onze zwarte doos, met daarin het duistere geheim van

heid? Of moet je zeggen dat het zionistische project Joodse Staat zijn langste tijd heeft gehad en ondergaat aan onderlinge ver-

voor het begin van de nederzettingenbeweging: die begon met Ofra, dichtbij de plek waar Abraham de belofte van het land ontving – en dat is dus op de Westbank (blz 237). Deze beweging van religieus Zionisme heeft de fakkel overgenomen van het seculiere Zionisme, dat de staat gesticht heeft en opgebouwd. Dit zionisme was een Europese, Asjkenazische beweging op zoek naar een veilige plek voor het Joodse volk dat in Europa steeds weer bedreigd werd. Een westerse staat waar echter door de Shoa veel minder Europese Joden kwamen dan beoogd werd. Maar uit de omringende islamitische wereld zochten grote aantallen oriëntaalse, Sefardische Joden een goed heenkomen in de staat, waar zij lange tijd als tweederangsburgers behandeld werden evenals de anderhalf miljoen Palestijnse staatsburgers binnen de staat.

Nuances

Dit boek geeft zoveel en stemt zozeer tot nadenken dat een bespreking er maar enkel aspecten kan uitlichten. Voor ieder die meent een oordeel over Israël te kunnen hebben, is dit boek een must om te lezen en te overdenken om tot een genuanceerd en wellicht ander oordeel te komen. Al was het maar dat je beseft dat hoe je er ook over denkt, er altijd ook een andere kant aan het verhaal zit... Het boek is wat mij betreft het beste ooit verschenen en daarbij ook nog zeer leesbaar!

(Begin januari van dit jaar verscheen weer een boek over dit onderwerp: Klaas A.D. Smelik: Tussen hoop en catastrofe. Tikva of Nakba. Het conflict tussen Israël, de Palestijnen en de Arabische wereld. In een volgend nummer hoop ik dat te bespreken.)

Ari Shavit: *Mijn beloofde land. De triomf en tragedie van Israël.* Uitgeverij Unieboek / Het Spectrum, Houten 2013, 479 bladzijden ISBN 9789000326099 € 29,99 Ook verkrijgbaar als e-book: ISBN 9789000326105 € 23,99

het Zionisme" (pagina 129). Er is lang aan deze feiten voorbij gezien, zoals veel van de binnenkomende Zionisten voorbij zagen aan het feit dat er ook anderen in het land een plek hadden. Deze eerlijkheid en genuanceerdheid van het boek maakt het uniek. 'Triomf en tragedie van Israël' – is de ondertitel. Beide krijgen het volle pond.

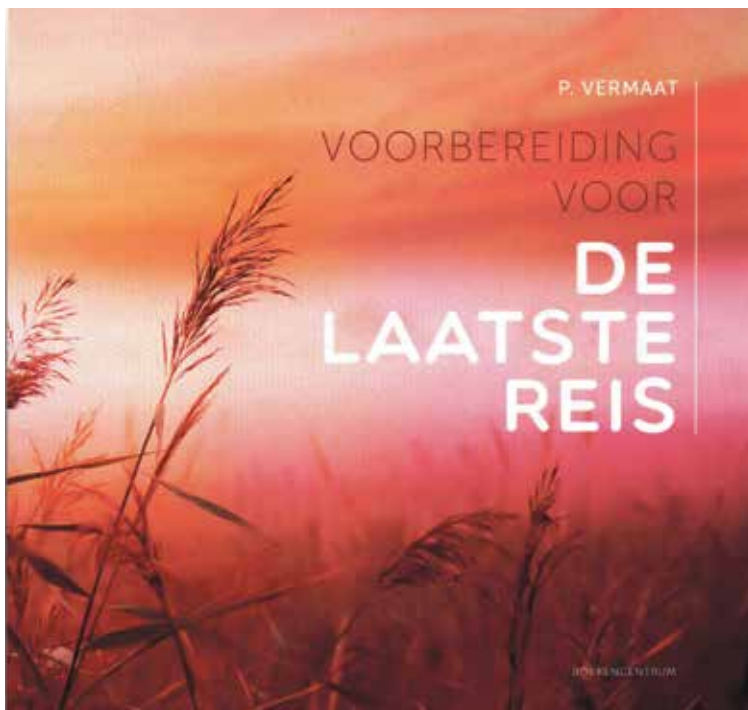
In de titel blijkt ook een vraagteken door te klinken. Is dit het nu? Heeft de staat nog levensvatbaar-

deeldheid en/of aan de alom aanwezige Arabische dreiging? Ten ondergaat ook door het voortduren van de Joodse aanwezigheid op de Westbank, die voor de schrijver als ongewenst wordt gezien.

Seculier

De titel is niet religieus bedoeld. De schrijver is een seculiere Jood. En toch: de titel geeft aan dat hij er niet helemaal los van is. Hij heeft in zekere zin begrip

Van boeken krijg je nooit genoeg...

Arie Moolenaar

Wat een bijzonder en prachtig boekje hebben we als redactie ontvangen. Het draagt een opmerkelijke titel: Voorbereiding voor de laatste reis. Deze titel herinnert aan wat de

apostel Paulus schrijft in de brief aan Timoteüs "het moment waarop ik heenga nadert". U begrijpt dat het gaat over onze laatste reis, die naar het Vaderhuis van God. Op die laatste reis kun je je voorbereiden.

"Een goede voorbereiding geeft nu al momenten van dubbel genieten aan. Jezus Christus is de gids en het Woord van God is de reisgids die je begeleiden. Het reisdoel overtreft zelf de hoogste verwachtingen, dan mag je dubbel genieten", lezen we. In korte hoofdstukjes gaat de schrijver in op deze voorbereidingen. Je bereidt je voor in je relatie met God, in je relatie met anderen. Met warme voorbeelden uit zijn pastorale praktijk worden deze voorbereidingen toegelicht. Maak tijd voor de eeuwigheid. "Tref de voorbereidingen op de laatste reis in je gezonde jaren, voordat de tijd komt, dat je er "geen zin meer in hebt (Prediker 12:1). God ontmoeten aan het einde van de levensreis is niet moeilijker dan tijdens de levensreis".

Gewone dingen

Ook de gewone menselijke dingen worden benoemd. Zorg voor je herinneringen, probeer vooruit te zien, probeer met verwarrende zaken in het reine te komen. Het

is ook belangrijk bij de voorbereiding op je laatste reis anderen er bij te betrekken. Wat wil je delen? Waar wil je aandacht aan besteden? Wat wil je overlaten aan zorg die de nabestaanden op zich zullen nemen? In het hoofdstukje "Wat moet je omgeving nog van je weten?" komen deze praktische zaken aan de orde. In de laatste twee hoofdstukken als de laatste levensfase zich duidelijk en tijdig aandient, worden de vragen gesteld: waar wil je dan het liefst verblijven, hoe bespreek je dit en wat houdt dit allemaal in? Heb je er behoefte aan een levensboek samen te stellen? Je kunt hiervoor ideeën opdoen door de website te bezoeken. Zo geeft de schrijver meer praktische aanwijzingen.

Laatste drempels

Het laatste hoofdstukje heeft als treffende titel: Over laatste drempels. Hier lezen we over het opbaren en uitdragen, wel of geen foto, het condoleren, een gedachtenis-tafel. Het boekje eindigt met een

verwijzing naar de drempels op onze levensweg. 'Mind your step', wordt er vaak op een vliegveld gehoord bij een lopende band. Zo wil dit boekje ook zijn: Denk aan de volgende stap. We weten niet hoeveel drempels we zullen tegenkomen. "We weten wel, dat wie niet zonder Jezus Christus op reis is, ook nu al stukjes hemelsblauw op zijn of haar levensweg zal vinden. Door dat geloof mogen we weten Wie ons bij de laatste drempel opwacht. Die zekerheid maakt alles anders."

Het is een boekje dat tot nadenken stemt en zorgvuldig voorbereidt op die laatste reis. Het uitvaarttestament, waarmee het boekje besluit, maar dat ook te downloaden is, is praktisch en helpt je op weg. Wel eerst met potlood invullen, houdt de schrijver ons voor.

Naar aanleiding van: P. Vermaat, Voorbereiding voor de laatste reis, Boekencentrum, Zoetermeer, 2013, 56 pagina's, € 5,95.

Met gebarsten vleugel...

Arjan Noordhoek,
gevangenispredikant

In mijn handen een nieuw boekje over engelen, en toch weer anders dan alle anderen. Engel met gebarsten vleugel... Juist vanwege mijn werk met mensen met barsten in hun leven, ben ik direct gespitst op de titel van dit boekje. Want hoe vaak zijn 'mijn jongens' in de bajes niet voor mij als een engel, boodschappers van geloof in een ongelukkig moeilijke situatie. Ik blijf me verbazen over hun moed, hun doorzetten en hun geloof tegen de klippen op, op een beter leven, een betere toekomst dan wat het tot nu toe was.

Mensen met een barst... het was Leonard Cohen, die zong: 'There is a crack in everything, that is where the Light gets in...' Soms denk ik dat juist de barsten ervoor zorgen dat mensen inzicht krijgen in waar het werkelijk op aan komt, en soms ook tot mededogen en ruimte voor anderen komen.

Niet toevallig dat deze regel het motto van dit boekje is geworden!

In hun inleiding schrijven mijn oud-collega justitiedominee Folly Hemrica en haar mede-auteur Renata Barnard: "Hebt u ooit een engel gezien? Wij niet! De één gelooft er heilig in, een ander kijkt met milde ironie naar dit merkwaardige fenomeen. Misschien moet je wel een groot mystiek talent hebben om ze waar te nemen. En dat hebben we niet! Maar soms, in onze pastorale praktijk en daarbuiten, zagen we in mensen wel een verwijzing naar de Eeuwige zelf."

Gehavend

Alsof ze boodschappers van een andere wereld waren en even boven zichzelf uitstegen. Heel gewone mensen, vaak mensen die zelf gehavend waren, engelen met barsten in hun vleugels. Ineens lieten ze zien wat belangrijk is: een glimp van wijsheid. In een flits toonden ze ons waar het in het leven op aan komt, hoe het ook kan."

In het voorwoord zegt Maarten den

Dulk, emeritus hoogleraar Praktische Theologie: "Als hemel en aarde elkaar naderen, springen er vonken over. Je kunt ze 'engelen' noemen, maar eigenlijk zijn ze nauwelijks in woorden te vatten. Het zijn gebeurtenissen die een sfeer oproepen van ontroering, opwindend of verwarring. In dit boek zien Renata Barnard en Folly Hemrica kans om die vonken in taal te bewaren. Het geheim van hun verhalen zit verborgen in de beschrijving van concrete ontmoetingen met mensen. Ongemerkt en volstrekt overtuigend gaat die beschrijving over in de verwondering: ik heb engelen geherbergd zonder het te weten."

Flitsende figuren

Wie deze verhalen leest wordt uiteraard nieuwsgierig naar de vraag hoe deze engelen ooit uit de Bijbel zijn weggelopen. Met enkele, heldere beelden wordt dat aan het eind van dit boek duidelijk gemaakt. Als er iets is dat je hier kan leren, dan is het dat engelen bepaald geen tuinkabouters zijn. De vonken veranderen in flitsende figuren. Een beetje engel weet zelfs hoe je met een wapen moet omgaan. Je kunt niet om ze heen."

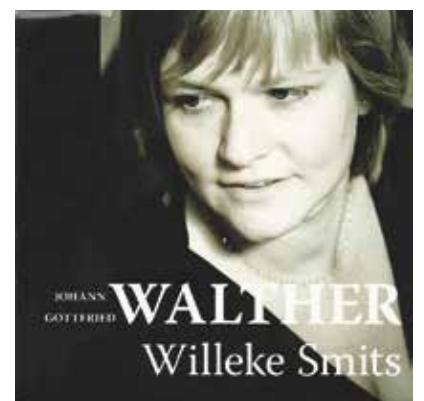
Een boekje vol engelenverhalen. Met bijbelse engelen, huis-tuinen-keuken-engelen, straatengelen, bajesengelen en nog vele andere schilderachtige vleugeldragers. Een geschenkbokje voor vele gelegenheden (vrijwilligers in kerk, zorg, hulpverlening, bemoeiding na een pastoraal gesprek, of inspiratie voor u zelf) met luchtige illustraties van Jelen Veenstra.

Naar aanleiding van: 'Engel met gebarsten vleugel', Docete www.docete.nl, ISBN 9789078477235/4038, Renata Barnard en Folly Hemrica

Orgeltopprestaties Willeke Smits op dubbel-CD

Piet Warners

Het is alweer een paar maanden geleden dat Willeke Smits – de zeer gewaardeerde organiste van de Tuindorpkerk – een dubbel-CD presenteerde. Het is de hoogste tijd daar in dit blad melding van te maken, want deze twee CD's zijn zeer de moeite waard. Toen ik ze voor het eerst draaide heb ik werkelijk ademloos zitten luisteren. En ik werd van het eerste nummer op CD 1 en ook van het eerste nummer op CD 2 helemaal vrolijk! Zo aanstekelijk en zo vol musiceervreugde.

Volgens mij heeft Willeke (weer!) een topprestatie geleverd. Deze uitgave bevat totaal andere muziek dan de vorige, waarop ze op het orgel van de Willibrordkerk aan de Minrebroederstraat werken van Hendrik Andriessen speelt. Als u die als orgelliefhebber nog niet hebt: ze heeft er vast nog wel één te koop. De enige overeenkomst met de vorige uitgave is dat ze ook deze gewijd heeft aan één componist. Aan Johann Gottfried Walther. Een tijdgenoot van Bach. Een ondergewaardeerde tijdgenoot volgens de organiste. En inderdaad: als Walther gespeeld wordt zoals zij het doet, kun je haar alleen maar gelijk geven.

Gelijkvloers

Interessant is ook dat het niet alleen twee CD's zijn, er worden ook twee heel verschillende orgels voor deze opnames gebruikt. Het eerste is een orgel in de Grote Kerk van Dordrecht, niet het oude hoofdorgel maar een nieuw Verschuieren Bachorgel dat volgens oude principes is gebouwd; een stijlkopie van het beroemde Silbermannorgel in Freiburg. Dit orgel hangt niet boven de hoorder maar staat gelijkvloers. Dat kun je horen, het klinkt heel direct, heel dichtbij en heel mooi. Dat in tegenstelling tot het Bätzorgel op de tweede CD – dat van de lutherse kerk in Den Haag. Het klinkt wat afstandelijker maar is evenzeer prachtig. Nog een tweedheid in deze uitgave: enerzijds bevatten ze door Walther voor orgel bewerkte werken van Concerti van barokmusici als Vivaldi, Albinoni en andere, anderzijds koraalvoorspelen en koralen over bekende en minder bekende liederen. Dat maakt deze uitgave heel boeiend en afwisselend. Kortom weer een aanrader!!

Deze CD kost €22,50 (exclusief verzendkosten) en is te bestellen bij Willeke Smits: info@willekesmits.nl of willeke.denhertog@gmail.com. Per telefoon kan ook: 0346-561 212 of 06-2154 5969.

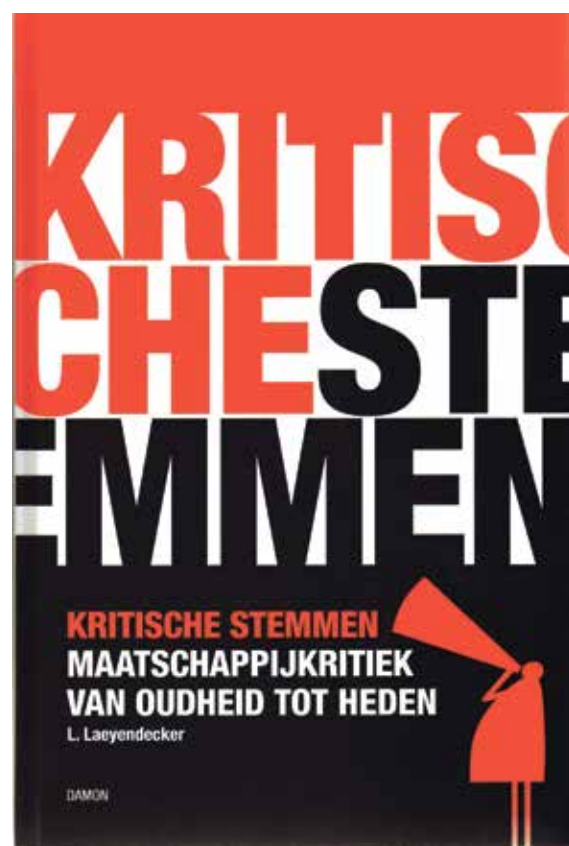
Van boeken krijg je nooit genoeg...

Arie Moolenaar

Mopper, mopper, mopper. Herkent u het? Wordt Nederland niet een land van mopperaars genoemd? Het kan immers altijd beter. We leveren kritiek op de overheid, op Europa, op de banken, op het weer. Dat misschien nog het meest. Tegelijkertijd wijzen onderzoeken uit dat bijna nergens in de wereld mensen zich gelukkiger voelen dan in Nederland. Hieraan moest ik denken toen ik het boek ter hand nam met de titel: 'Kritische stemmen, maatschappijkritiek van oudheid tot heden.' Het is geschreven, of beter gezegd samengesteld, door L. Laeyendecker. Hij gaf een achttal colleges in het kader van Het Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO) te Utrecht.

Thema van deze colleges: Onbehagen en protest. Ongemerkt zijn deze colleges gegroeid tot het boek dat nu voor ons ligt. Waarom hebben mensen toch kritiek op de wereld om hen heen? Dit is niet van vandaag, maar van oeroude tijden. Is het vanwege een verlangen naar een oerwereld, waar alleen maar het goede heerste? Komt het door de verwarring om je heen en heb je problemen met de natuur, waar de dood heerst; met de mensen onderling, want die weten wat goed is, maar doen ook het kwade; met de transcendente of goddelijke machten om je heen. Spreken we niet over God en de duivel, over engelen en kwade machten?

Kritische stemmen

Boeiend is te constateren, aldus de auteur, dat er in de loop der eeuwen een verschuiving is ontstaan. Werd er eerst nagedacht over geloof en rede; kreeg daarna de rede zelf de overhand, later werd de nadruk gelegd op de menselijke gerechtigheid. Waar richt de kritiek zich op? Dat is wel duidelijk, zult u zeggen: op dat wat we verkeerd vinden. Maar hoe stel je nu vast wat verkeerd is, en waarom zeg je dat? Gaat het om de Boze

of het boze, de onweerstaanbare macht, die geholpen wordt door zijn trawanten? Of richten we ons op de enkeling, die verkeerd handelt. Hij of zij kun je hierop aanspreken. Maar hoe zit het dan met de maatschappelijke structuren die we in stand houden? Zijn die soms de boosdoeners? U merkt al, dat in de loop der eeuwen de discussie zich heeft verplaatst. Hoe stel je nu een boek samen die al deze elementen een plaats geeft?

De schrijver heeft een heldere keus gemaakt.

Apocalyptiek

Het boek kent drie delen. Het eerste heeft als titel Kritiek en Apocalyptiek. De Apocalyptiek richt zich op de eindtijd. Ooit, dan, zal er een eind komen aan het onrecht, zal het oordeel worden geveld, worden de vrede en de harmonie hersteld. Het zal duidelijk zijn dat in dit gedeelte het Oude en Nieuwe Testament aan de orde komen. Boeiend is dat deze Bijbelteksten in de loop der eeuwen een rol zullen spelen en verschillend worden geduid. Prachtig worden deze ontwikkelingen beschreven. We lezen over Augustinus, de kloosterorden worden belicht, de armoede bewegingen, de wederdopers, de veranderingen in het wereldbeeld.

Utopie

Het tweede deel heeft als titel Utopie als kritiek. De utopie gaat in op de wens van een goede en gelukkige samenleving. Maar wat bedoel je daar nu mee en hoe bereik je die? Ook nu komen we bekende namen tegen als; Plato, Thomas More, Bacon. Een bijzondere plaats wordt ingeruimd voor het Absolutisme en de Verlichting. Maar ook de kritiek in de negentiende eeuw wordt beschreven, waar mensen door de industriële revolutie onder erbarmelijke omstandigheden leefden. Er is echter ook twijfel aan de vooruitgang. Dan valt de term Dystopie, dan is er sprake van pessimistische verwachtingen. Het wordt niet steeds

beter, maar juist slechter. Denk maar aan het boek *Brave New World* van Aldous Huxley.

Maatschappijkritiek

Het laatste en meest uitgebreide deel gaat over de wetenschappelijke maatschappijkritiek. Die start vanaf 1830 en duurt tot nu toe. Vanzelfsprekend wordt daar Karl Marx belicht, maar ook de techniek en de economie, het geld en de handel, de vrije markt en de consumptieve groei. Uitlopend in de individualisering, die omstreden is. Duizelt het u al? Dat overkwam mij ook enigszins. Het is dan ook een naslagwerk van bijna encyclopedische omvang. Aan het boek is maar liefst tien jaar gewerkt, er zijn zelfs thema's achterwege gelaten. Toch is het de moeite waard het aan te schaffen, ter hand te nemen, regelmatig hoofdstukken door te nemen. Zo ben ik er ook door heen gewandeld, soms zomaar een hoofdstuk of paragraaf lezend, niet op volgorde, maar vanwege de belangstelling. Boeiend!

Je leert er veel van, weet je meegenomen in de gedachtenwereld de eeuwen door. Dromen van een betere wereld, is dat niet van alle tijden? Kritiek hebben op de misstanden die je tegenkomt is dat ook. Mopperen, kan dus eigenlijk geen kwaad. Het scherpt de geest, en doet je hopen en werken aan een betere wereld. Wel ook je zegeningen tellen. Dat scheelt.

Naar aanleiding van: L. Laeyendecker, Kritische stemmen, Maatschappijkritiek van oudheid tot heden. 2013, uitgeverij Damon, Budel, 820 pagina's, prijs € 54,90.

Kanttekeningen bij God

Daan van der Waals

Bijbelboeken zijn 'van binnen uit' geschreven. De schrijvers pretenderen niet een wetenschappelijk verhoog te geven of een historisch overzicht of een journalistieke reportage. Ze werpen zich ook niet op als onafhankelijke commentatoren. Ze willen getuigen van de daden van God, of aanwijzingen geven voor het gelovige bestaan.

In de Bijbel zijn dus gelovigen aan het woord. Het lijkt daarmee ook een boek voor gelovigen. Hoe dring je daarin door als je zelf niet gelooft?

Guus Kuijer – schrijver van kinderboeken, maar ook van boeken voor volwassenen – poogt op die vraag antwoord te geven. Hij vindt het jammer dat de Bijbel, met al die prachtige verhalen die zoveel betekend hebben voor onze cultuur, voor velen een gesloten boek blijft. Eerder verscheen van zijn hand daarom het eerste deel van *De Bijbel voor ongelovigen*. Daarin werden de Genesisverhalen voor een modern, ongelovig publiek opnieuw verteld. Nu is het tweede deel verschenen. Met

als subtitel 'De uittocht en de intocht' gaat het om de boeken Exodus, Jozua en Rechters.

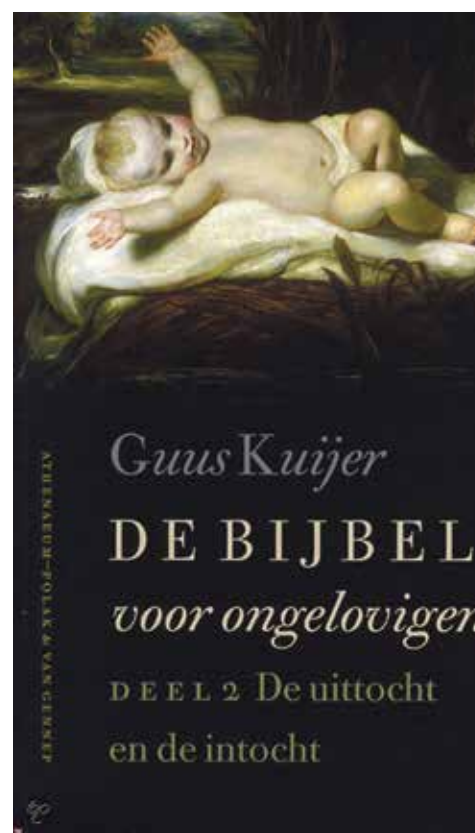
Randfiguren

Een hervertelling zou ik Kuijers roman – want dat is het – niet willen noemen. Eerder kun je spreken van een geheel eigen belichting, met als rode draad dat 'randfiguren' in deze geschiedenissen, mensen die er op de een of andere manier van buiten af tegen aankijken, hun autobiografische verhaal vertellen. Alle drie hebben ze, hoezeer ook met het Joodse volk verbonden, hun moeite met die vreeswekkende, toornende, onbuigzame God van Israël, die het niet kan hebben dat er ook nog andere goden zijn en die voor heel veel geweld niet terugschrikt om Israël – en anderen! – zijn wil op te leggen.

Niet toevallig sluit het boek af met een bede, uit de mond van Jaël, dat er een eind mag komen aan al dat geweld, dat toch geen definitieve oplossing biedt, en dat mensen die verschillende goden aanbidden vreedzaam met elkaar mogen samenleven. Ik hoor daar een echo in van het Israëliisch-Palestijnse conflict. Maar je kunt er ook de oproep in lezen tot interreligieuze dialoog waar ook ter wereld.

Bitja

Het eerste verhaal is dat van Bitja ('dochter van God'), dochter van de farao, die zich ontfermt over Mozes in zijn biezen kistje, en hem in het paleis een onbezorgde jeugd verschaft, samen met Jochebed, Mozes' biologische moeder, die haar als slavin dient. De innige band tussen dit drietal leidt ertoe dat de prinses uiteindelijk het paleis verlaat en de kant kiest van haar zoon en zijn moeder en van het verdrukte Hebreeuwse volk. Het is tot Bitja's verdriet hard tegen hard: Israëls God strijdt onverzoenlijk tegen de farao, de priesterkaste en de onderdrukkers, maar daarmee ook tegen heel wat Egyptenaren die het goed menen met hun slaven. Het tweede verhaal betreft Mered, de Hebreeuwse opstandeling die de Egyptische overheersers te lijf gaat, maar niet in Israëls God gelooft. Niettemin trekt ook hij de woestijn in, samen met Bitja, zijn geliefde, de aanbode. Hij gaat mee vooraan in de strijd bij de verovering van Kanaän, maar vindt dat in het Israël van Jozua de ene onvrijheid vervangen is door de andere. De derde die ons een persoonlijk verhaal vertelt is Jaël, de vrouw die de vijandelijke legeraanvoerder Sisera een tentpin door het hoofd jaagt. Dat doet

zij met genoeg, want zij was ooit diens verraden en verlaten geliefde. Op hoge leeftijd gekomen kijkt zij terug op de rechters die Israël bestuurden, Soms natuurlijk voorop, en dan kun je wel van gemengde gevoelens spreken. "Door alle moord en doodslag om mij heen, alle denkbare en ondenkbare wrede daden, groeide in mij de giftige plant van de afkeer. Het genot waarmee ik

als kind aan het leven begon, is in de loop der jaren verwelkt en in niets dan bitterheid geëindigd."

Kuijer geeft de verhalen die in de Bijbel verteld worden alle eer. Je herkent ze in de geschiedenissen en overpeinzingen die hij zelf opdist. Net als de Bijbelschrijvers laat hij een machtig God zien, die niet met zich laat spotten. Maar niet minder toont hij de twijfel, het ongeloof en de aanvechting. Zo zit in deze prachtig geschreven, meeslepende roman een innerlijke spanning die gelovige mensen niet minder zal aanspreken dan ongelovige medeburgers. De Bijbelse verhalen komen, juist door die eenzijdige belichting, naderbij.

Ook trouwe Bijbellezers worden erdoor aangespoord de Bijbel zelf ter hand te nemen en de vragen die Kuijer via zijn helden stelt tot zich te laten doordringen.

Naar aanleiding van: Guus Kuijer, De Bijbel voor ongelovigen, deel 2: De uittocht en de intocht, Athenaeum-Polak & Van Gennep, Amsterdam, 2013, ISBN 978 90 253 0052 4, € 21,95.

Van boeken krijg je nooit genoeg...

Dat Koninkrijk, verwachten wij dat nog?

Daan van der Waals

Niet lang geleden trof ik op het omslag van een kerkelijke beleidsnota – uit welke stad, laat ik nu maar even in het midden – het volgende gebed aan:

*Waarom komt uw boodschap niet meer over, God,
waarom toch bij zo weinig mensen?
Wat wilt U dan dat wij doen?
Ik zie mezelf niet met folders in de stad staan.
Waarom lijkt de wereld maar niet beter te worden?
Doen wij iets niet goed?
God, wij zijn dankbaar voor de mensen in de kerk,
die ondanks alles energie hebben door te gaan,
dankbaar voor elkaar,
dankbaar voor uw Woord dat nieuwe wegen wijst
en voor geloof in de toekomst.
Kome wat komt.
Amen.*

Als ik dit lees, ben ik verbaasd over de verwarring die zich van de schrijver of schrijfster, kennelijk toch niet de eerste de beste, meester heeft gemaakt. Het beperkte blikveld ook. Begrijpelijk is het misschien wel dat mensen, geconfronteerd met kerkelijke achteruitgang, in zo'n sombere gemoedstoestand raken, maar bedenkelijk en verontrustend is het niettemin. Geloofst iemand die zoiets opschrijft nog wel in de toekomst? Zo iemand zou ik graag het recente essay van Gerard Dekker ter lezing aanbevelen. Dekker is emeritus-hoogleraar in de godsdienstsociologie aan de VU in Amsterdam. In zijn boek beschrijft hij dat hij een dienst meemaakte van de Ekklesia aldaar en het lied van Oosterhuis meezong waarvan het refrein luidt: 'De nacht loopt ten einde, de

dag komt naderbij'. In een flits ging het door hem heen dat hier de Bijbelse gedachte van het Koninkrijk van God in het geding is. Het lied zingt de verwachting daarvan uit, maar verwachten wij dat Koninkrijk ook werkelijk? In diezelfde tijd hield de schrijver zich bezig met de vraag of allerlei maatschappelijke veranderingen van de laatste eeuwen positief dan wel negatief moeten worden verstaan. Zo ontwikkelde zich een boek – essay, zegt hij zelf – dat hij als zijn meest persoonlijke beschouwt. Een boek waarvan de hoofdinhoud is dat onze samenleving zich beweegt in de richting van het Koninkrijk waarvan de Bijbel spreekt. Een boek dus met een positieve boodschap, ook en juist voor diegenen in de kerken die achteruitgang om zich heen ontwaren.

Wereldbeeld

Eeuwenlang, zegt Dekker Dietrich Bonhoeffer na, was het christendom een revolutionaire kracht in onze samenleving. Het christelijke visioen van een rijk van vrede en gerechtigheid doorbrak het wereldbeeld van de Oudheid, dat cyclisch van aard was. Uiteindelijk kwam in dat wereldbeeld alles op hetzelfde neer, er was geen echte ontwikkeling in. Dankzij het visioen van het Godsrijk is het christendom motor geweest voor maatschappelijke ontwikkelingen. Het was een cultuurvormende kracht. Maar in een proces van eeuwen en speciaal in het tijdperk van de Verlichting werd het christendom van een cultuurvormende tot cultuurvolgende en zelfs cultuurremmende kracht. Het verzette zich – aldus Dekker – tegen maatschappelijke ontwikkelingen, en dat doet het nog, al legde het zich in vele gevallen uiteindelijk bij veranderingen neer, zonder ze van harte te omhelzen.

Zo groeiden kerk en samenleving steeds meer uiteen, met ontkenning als gevolg. Volgens Dekker is het tijd om grondig te analyseren wat hier aan de hand is. Hij doet dat op originele wijze. Hij begeeft zich daarbij op glad ijs, want van huis uit is hij geen theoloog. Maar dat verhindert hem niet na te gaan welk beeld uit Oude en Nieuwe Testament oprijst van de kenmerken van het Koninkrijk van God. Volgens hem gaat het om drie grote thema's: de wereld waarin wij leven; de verhoudingen tussen de mensen; en het persoonlijke leven. Over de wereld is dan het Bijbelse visioen dat oorlog en geweld tot het verleden behoren en dat het recht zegeviert. Over de verhoudingen tussen de mensen dat ieder vrij en gelijkwaardig met elkaar omgaat. En het persoonlijke leven is bevrijd van alle zorg, pijn, verdriet en angst.

Origineel

Het originele van Dekkers bena-

dering is nu dat hij van dit alles niet zegt: het is toekomstmuziek en we zijn er nog ver van verwijderd, of dat hij zegt: we moeten ons met Gods hulp voor dat rijk inzetten, maar dat hij als socioloog vraagt: wat is er in de historische ontwikkeling nu feitelijk van dat Godsrijk gerealiseerd, is het aan het groeien? Komt het visioen naderbij? Als socioloog – dus niet als gelovige – zegt Dekker: ja inderdaad, 'de dag komt naderbij'. Een veelheid van ontwikkelingen op allerlei gebied laat hij de revue passeren om dat te bevestigen. Hij citeert daarbij allerlei bronnen. Op alle punten die hij van belang vindt signaleert hij vooruitgang. De leefomstandigheden zijn sterk verbeterd. Wij hebben veel meer mogelijkheden dan vroeger om ons te ontwikkelen. Geweld in de wereld is teruggedrongen. Er zijn rechtvaardiger verhoudingen ontstaan. Veel meer mensen dan vroeger leven in vrijheid, men kan eigen keuzes maken. We hebben meer kans op een gelukkig leven. Dekker vindt niet dat alle wensen zijn vervuld. Van het ideaal zijn we nog ver verwijderd. Er valt veel te doen, maar er is wel vooruitgang. We zijn dichterbij wat de Bijbel ons voorspiegelt als het Koninkrijk van God.

Historisch besef

Hoe komt het dan dat we dat vaak niet zien? Dekker noemt onder meer het gebrek aan historisch besef. We laten te weinig tot ons doordringen hoeveel er in de loop van de tijd is verbeterd, bijvoorbeeld in vergelijking met een eeuw geleden. Hij noemt ook de invloed van de media. Wat in de wereld aan onrecht, geweld en

ander leed gebeurt komt onmiddellijk in alle hevigheid naar ons toe. Dat leidt tot uitvergrooting en tot miskennen van het feit dat in vroeger tijd vaak nog veel meer werd geleden. Wat de kerk betreft, vindt Dekker dat ze fundamenteel anders zou moeten denken over de manier waarop God in deze wereld aan het werk is, want alleen dan kan ze de aansluiting bij de wereld hervinden en een positieve bijdrage aan de ontwikkelingen leveren. Ik weet niet zeker of dit laatste, in zijn algemeenheid, juist gesteld is. Hebben wij echt een theologische omslag nodig? Dekker geeft mijns inziens een te negatief beeld van de manier waarop 'het christendom' op de idealen van de Franse Revolutie heeft gereageerd. Er was daarin toch veel meer variëteit dan Dekker suggereert. Maar als ik kijk naar de gebedstekst waarmee dit artikel opende kan ik het behartigenswaardige van zijn essay niet ontkennen. We zetten in de kerk veelal een te sombere bril op. We somberen over de kerk en we somberen over de wereld. Wel alle aandacht voor nood, onrecht en verdriet, te weinig dank voor alle goeds dat ons in deze wereld wordt geschonken, de mogelijkheden waar mensen met volle teugen van genieten, liefde, vrijheid, goedheid en harmonie. Te weinig openheid ook voor de Geest die waait waar hij wil en bepaald niet alleen in een kerkelijk domein. Een waardevolle boodschap dus van een gerijpt mens, wat mij betreft een aansporing om op andere wijze naar de wereld en onze rol daarin te kijken.

Naar aanleiding van: Gerard Dekker, Dat Koninkrijk, verwachten wij dat nog?, 136 pagina's, prijs € 12,95. Meinema, Zoetermeer, 2013, ISBN 978 90 211 4354 5.

KIERKEGAARD IN DE HUID VAN JOHANNES CLIMACUS

Deense denker dol op Socrates

Peter van der Ros

Het is Socrates voor en het is Socrates na, in 'Literaire kruimels': deel negen in de serie van Nederlandstalige Søren Kierkegaard Werken – de tot nu toe onuitgegeven manuscripten van de Deense filosoof uit de negentiende eeuw. Een gebonden boek met 240 pagina's en een harde – helaas geen linnen – band, compleet met stofomslag en leeslint. Daarmee overstijgt het zowel in omvang als in aanzien, het vorige deel: 'Een idee om voor te leven en voor te sterven', dat vanwege Kierkegaards tweehonderdste geboortedag in 2012 het levenslicht aanschouwde.

Socrates dus, die de auteur onder het pseudoniem Johannes Climacus vanaf het begin zó vaak aanhaalt, dat de Griekse wijs-

geer zelfs tot een begrip wordt gepromoveerd: socratisch. Als leefwijze, handelwijze, denkwijze: al dan niet bepaald door de man die honderden jaren geleden leefde, handelde, dacht en ... schreef. Kierkegaard is 'in' en er zijn maar weinig critici van deze filosoof die overduidelijk existentialist is ('ik denk dus ben ik') en daarin zodoende eveneens bewonderaar van zijn vakbroeder Descartes die drie eeuwen voor hem leefde. In *Johannes Climacus of De omnibus dubitandum est* (1842-1843) tracht de Deense diepdenker op een zo consequent mogelijke wijze te voldoen aan de filosofische eis van zijn tijd: "Er moet aan alles getwijfeld worden."

Abstract

Juist omdat Kierkegaard een existentiële twijfelaar is die doet wat hij zegt, wordt zijn levensverhaal een satire op de abstract-speculatieve twijfel van

zijn Hegeliaans geïnspireerde tijdgenoten. Onder het pseudoniem Climacus publiceert Kierkegaard twee jaar nadien, in 1844, zijn 'Filosofische kruimels of een kruimel filosofie'. De auteur is daarin uitgegroeid tot een bijzonder scherpzinnig filosoof, die graaft naar de diepste wortels van het menselijk bestaan. Als niet-gelovige voert hij een scherp kritisch-filosofisch onderscheid door tussen het domein van het denken en dat van het geloof, van de eerste en de tweede filosofie, de herinnering en de herhaling. Het - soms vage – onderscheid tussen leerling en leermeester.

Voetnoten

Het is een plezier om ook de veel kleiner gedrukte voetnoten te lezen van de topfilosoof die naar mijn idee in tien minuten meer gedachten met zijn heren verwerkt dan een 'normaal mens' in 24 uur. Zo weet Kierkegaard alias Climacus zijn

lezer te boeien met levenslessen waarmee je als amateur-filosoof goede sier kunt maken. Bijvoorbeeld de levensles over de waarde van beschreven wijsheid die ver uitsteekt boven materieel genot. Het als voetnoot verwerkte verhaal over een jongetje dat voor de eenmalige keuze staat om een boek, dan wel een mooi stuk speelgoed te kopen. Uiteraard besluit de jongen tot het laatste, maar krijgt spijt en wil – na enig nadenken – toch heel graag dat boek wel hebben. Jammer... Moraal: denken leidt tot wijsheid. Een socratische gedachte...

'Filosofische kruimels en Johannes Climacus of De omnibus dubitandum est' kwam tot stand in samenwerking met de Redactieraad Kierkegaard Werken en de Søren Kierkegaard Skrifter (uitgegeven door het Søren Kierkegaard Centre te Kopenhagen). Zie voor meer informatie: damon.nl.

Naar aanleiding van: Johannes Cli-

macus, Filosofische kruimels. Vertaling: Frits Florin, eindredactie: Johan Taels & Karl Verstrynge; nawoord: Paul Cruysberghs. ISBN 978 90 5573 979 0, omvang 240 pagina's; prijs € 32,90. Verkrijgbaar in de boekhandel of rechtstreeks bij de uitgeverij. Rechtstreekse bestellingen worden direct verwerkt en voor Nederland en België worden geen verzendkosten in rekening gebracht.

Van boeken krijg je nooit genoeg...

Filmvertoningen in Johannescentrum

Woensdag 22 januari begonnen in het Johannescentrum in Overvecht de zogenoemde MoezelMovieWeken: drie weken waarin drie films worden vertoond. De resterende twee films draaien op donderdag 30 januari en vrijdag 7 februari, in de kerkzaal van het Johannescentrum aan de Moezeldreef 400. In de films komen thema's naar voren als leven, liefde, dood, relaties. Soms met een kwinkslag, soms ontroerend, maar nooit zwaarmoedig! De filmavonden beginnen om 19.30 uur precies, en duren maximaal twee uur. Er is inloop met koffie of thee vanaf 19.00 uur. De avonden worden besloten met een kort nagesprek en worden om 22.00 uur afgesloten. Film liefhebbers kunnen gratis naar binnen, wel is er telkens een collecte ter bestrijding van de onkosten. Informatie of vragen? Neem dan contact op met Harry Dubois, ictcafe@gmail.com.

Concert Schütz projectkoor in Pieterskerk

Op zondag 26 januari geeft het Schütz-projectkoor een concert in de Pieterskerk, een week na de identieke uitvoering in de 'standplaats' van het koor te Bithoven. Het projectkoor is in 2000 opgericht op initiatief van enkele toenmalige medewerkers van het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Onder leiding van dirigent Pieter Kramers bereidt het koor met leden uit de regio Utrecht elk jaar een project voor, afgesloten door twee of drie concerten. De vaste kern van het koor bestaat uit ongeveer twintig personen. Doorgaans wordt per project een auditie gehouden. Na het twaalfde project 'Jesu, meine Freude', met Duitse motetten door vier eeuwen, is nu gekozen voor Engelstalige muziek onder de title: 'Lord, have Mercy'. Het concert in Utrecht begint om 15.30 uur. Toegang kost tien euro; kaarten zijn te koop aan de kerk of vooraf te reserveren via e-mail: schutzkoor@hotmail.nl.

Cantateconcert over afscheid en verlangen

Zaterdag 1 februari geeft de Nederlandse Bachvereniging een dubbelconcert in de Geertkerk: om 16.00 en om 20.00 uur. Er worden cantates uitgevoerd van Johann Sebastian Bach en van de wat minder bekende componisten Nicolaus Bruhns, Johann Hermann Schein en Johann Kuhnau. Klavecijnist en dirigent Lars Ulrik Mortensen leidt vanaf het klavecimbel een programma met muziek van Bach en tijdgenoten waarin verlangen naar de dood centraal staat. De dood werd in de tijd van voornoemde componisten, de achttiende eeuw, met andere ogen bekeken. Iedereen leefde dagelijks met de dood en men kon zich maar beter verzoenen met het naderende einde. Vandaar dat somberheid niet overheerst, maar optimisme en hoop. Behalve Lars Ulrik Mortensen verlenen de solisten Lauren Armishaw (sopraan), Maarten Engeltjes (contratenor), Jan Kobow (tenor) en Thomas Bauer (bas) hun medewerking. Dit concert maakt deel uit van de Bachdag van de Organisatie Oude Muziek.

PNIËLKERK EEN GEBOUW MET VEELZIJDIGE RUIMTE

Van de straat de kerk binnen...

Liturgie en beleving (5)

In de serie 'Liturgie en beleving' wordt de lezer meegenomen op de zoektocht hoe in de inrichting van de kerkgebouwen de liturgie vaak af te lezen is. Dit keer weer een bijdrage van Elly Bakker, over haar ervaring van de Pniëlkerk. Actueel, vanwege het daar onlangs 'gevierde' afscheid. Het is deel 5 in de serie, die wordt afgewisseld met artikelen over het Nieuwe Liedboek waarover in dit leesseizoen van Kerk in de Stad eveneens vijf bijdragen verschenen.

Elly Bakker

De grijze trottoirtegels in de omgang rond de kerk kleppen nog net zo onder de voet als toen ze werden gelegd bij de bouw van de kerk, nu ruim zestig jaar geleden. Of lagen ze toen nog stevig vast tegen elkaar en maakten ze nog geen geluid? Ik ken ze niet anders dan zó, altijd hoorbaar aanwezig wanneer je er over heen loopt omdat ze deels losliggen, die trottoirtegels in de omgang rond de kerkzaal.

'Een omgang die de overgang van straat naar heilige ruimte vloeitend zou maken', dat was wat de architect voor ogen stond bij zijn ontwerp, begin jaren '50. Een kerk als een tent dacht hij zich, met een glazen dak waardoor je recht de hemel in zou kijken; een gebouw dat open en toegankelijk zou zijn. Een kerk waar je zó kon binnenlopen. Het glazen dak is toch maar een dicht dak geworden, vanwege de warmte – het kan 's zomers toch al bloedheet zijn in de Pniël – maar om het idee van de hemel er een beetje in te houden is het plafond hemelsblauw geschilderd, en de

* 'Bruggen bouwen' was een activiteit tijdens een gezamenlijke viering van CentrumGemeente en Pniëlkerk-gemeente in 2006 (archieffoto Klaas Feenstra).

lampen waren de sterren. En in later jaren leverde die vloeiende overgang tussen kerk en straat nog wel eens problemen op, wanneer tijdens de kerkdienst de aandachtige kerkgangers binnen geen zicht hadden op de kapstokken in de omgang, en hun jassen daar van buitenaf zichtbaar hingen voor de ogen van wie meer op aardse goederen uit waren, dan op het Woord van de Heer

Volle bak

In 1951 liepen honderden voeten over de tegels van de omgang naar binnen: de eerste dienst in de gereedgekomen Pniëlkerk. Lang hingen in de consistoriekamer een paar zwart-witfoto's van die eerste dienst. Een bomvolle kerk, de mensen zaten tot op de trappen; allemaal keurig opgeschoren mannenhoofden en nette dameshoedjes... Een tijd die ver achter ons ligt en waar je nu wellicht met

LITURGIE & BELEVING

een tikje weemoed naar kijkt; een tijd die je je haast niet meer kunt voorstellen. Niet alleen het uiterlijk van de kerkgangers veranderde; heeft de kerk daarna ooit nog zo vol gezeten? En... is het erg dat hij niet meer zo vol zit als vroeger? Het gaat er immers niet om hoeveel, maar wie er zitten.

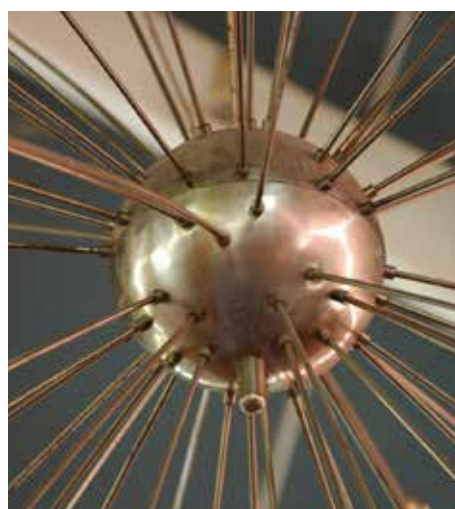
Still going strong...

'Ik vond het héél erg toen we afscheid moesten nemen – maar na die eerste keer in de Wijkplaats: toen was het goed.' Ik heb een gesprek met één van de oudste gemeenteleden van de Pniëlkerk, mevrouw Cor van Beuzekom, 93 jaar en still going strong. Ze woont nog steeds tweehoog zonder lift, geen probleem. Ik ben naar haar toe gegaan om naar haar herinneringen aan de Pniëlkerk te vragen, maar ze blijkt meer gericht te zijn op de toekomst. Toen ze, na die goed bezochte maar ook treurig stemmende afscheidsdienst op 29 december, op Oudejaarsavond nog één keer in 'haar' oude Pniëlkerk zat voelde ze vooral boosheid. Toen waren er namelijk, vertelt ze mij, slechts elf mensen in totaal, waarvan zes in functie: de voorganger, de ambtsdragers, de kosters, de organist. 'Waar zijn ze allemaal gebleven?! Hadden ze niet nog één keer...?'. Maar de boosheid en het verdriet waren weggeëbd tijdens de eerste dienst in de Wijkplaats: 'Meteen het gevoel: het is goed.' Er waren vertrouwde gezichten, het gebouw is prettig, en ook al liep nog niet alles even soepel, ze heeft er vertrouwen in... Wat een bewonderenswaardige veerkracht!

Collegezaal

Hij was er anders wel op gebouwd, die Pniëlkerk, op heel veel mensen. Er waren oorspronkelijk wel zes- tot zeventienhonderd zitplaatsen. Een tijdlang huurde de Universiteit hem als collegezaal; kon er makkelijk in. Een theatergezelschap had er ook niet misstaan. Ze heeft er lang gekerkt en ik vraag mevrouw van Beuzekom daarom naar haar beleving van de Pniël als kerkgebouw. Hoe was het om daar te zitten? Wat was haar het meest dierbaar aan dit gebouw? Daar moet ze even over nadenken. 'De ruimte' zegt ze dan, 'het was vooral de ruimte, die zo prettig was.' Je keek er nooit tegen iemands achterhoofd aan, je zag en werd gezien, zegt ze. Een gevoel van welkom zijn en de ruimte krijgen om er te zijn. En het licht, ook dat. Er was veel licht ... soms zelfs te veel, wanneer de zon de dominee en een deel van de kerkgangers recht in het gezicht scheen... Er was ook wel een kritische ondergrens aan het gevoel van welbehagen: met te weinig kerkgangers zat je verloren in de ruimte. Van het rijtje waar zij altijd zat zijn inmiddels vier van de zes mede-kerkgangers overleden... Ook daarom is het haar goed dat nu de overstap is gemaakt naar de veel kleinere, gastvrije Wijkplaats.

De creatie van de architect en creatieve liturgie

* De van oude legerantennes gemaakte kroonluchter (foto Henno Willering).

'baas' niet mocht doden, omdat ook zij naar het Kind op zoek waren...

Zo kun je de ruimte van deze kerk op allerlei manieren beleven en zo is dat ook gebeurd in vele jaren. De Pniëlkerk nodigt uit tot creatieve liturgie. De architect zou er tevreden over zijn geweest, denk ik. Nu zullen weer anderen die ruimte beleven, op hun eigen manier: hoe zal een Chinese kerkgemeenschap deze ruimte gaan vullen? We zullen het zien. De liturgie en de gezichten veranderen - de ruimte blijft onveranderd, zoals het licht van de zon dat naar binnen valt. En de kroonluchter die in het midden hangt? Ik hoop dat die zal blijven hangen, als een teken van vrede en verzoening wereldwijd. Die kroonluchter werd namelijk gemaakt van antennes van na de Tweede Wereldoorlog afgedankte Amerikaanse legerjeps. Er is er in de hele wereld nog maar één zo: die hangt ergens in een kerk in Afrika, dat grote werelddeel waar ze nog wel wat verzoening en vrede kunnen gebruiken...

WIJKGEMEENTE 'WEST' KIEST VOOR MIX VAN KLASSIEK EN MODERN

Gods licht ervaren in de Wijkplaats

(vervolg van voorpagina)

Bekende namen uit de eerste decennia van de Pniëlkerk zijn ds Meynen en ds Kersten. Het verhaal gaat dat toen een van deze predikanten, die altijd veel kerkgangers trok, afkondigde dat hij een beroep naar elders had afgeslagen, een gemeentelid luidkeels "Halleluja!" riep door de kerk.

Uiteraard werd ook de symboliek genoemd die de architecten in het gebouw hebben gelegd. Hierover kunt u meer lezen in het artikel van Elly Bakker op de vorige pagina.

Ook de diverse buitenlandse contacten (Indonesië, Nordhausen, Ghana) werden gememoreerd, evenals de jarenlange oecumenische samenwerking in de wijken – die uiteraard vanuit de Wijkplaats gewoon doorgaat. De predikanten van de latere jaren: ds Joop Rinzema, ds Rob van Essen, ds Jan Muntendam en ds Pieter van Winden waren voor veel toehoorders bekender en in beelden van recente activiteiten – zoals de experimentele SMS-diensten, de musicals of het paasontbijt – kon men soms zichzelf terugvinden. Het was duidelijk dat er veel is om dankbaar voor te zijn en goede herinneringen aan te bewaren.

Nieuwe kansen

De wijkgemeente is in de loop van de tijd wel veranderd. Gelukkig wordt sinds enkele jaren de trouwe groep gemeenteleden met een lange staat van dienst

* De vijf nieuwe ambtsdragers van de wijkgemeente Utrecht-West, die in de Wijkplaats werden bevestigd. Van links naar rechts: Magda Wijnoltz-van 't Zelfde, Hester Pieters, Jade Haakman-Vening, Adriëne Suidgeest-Mendrik en Jan Aren Neels (foto Henno Willering).

weer aangevuld met twintigers en dertigers, onder andere via diverse gespreksgroepen. De gemeente kiest dan ook bewust voor een mix van klassiek en modern. Zo is in de Wijkplaats een mooi orgel geplaatst en is er ruimte voor de muziekgroep. Het gebruik van de beamer maakt een brede liederenkeus mogelijk en participatie van gemeenteleden in de dienst is inmiddels vanzelfsprekend. Met de binnenkort te plaatsen geluidsinstallatie zal kerkTV via internet mogelijk zijn, wat overigens ook zeer geschikt is voor ouderen die

de kerkdienst zelf niet meer kunnen bezoeken.

Sfeer

Ook zondag 5 januari bevatte veel van deze aspecten. De nieuwe kerkzaal was door de inzet van enkele gemeenteleden en vrijwilligers uit de Wijkplaats sfeervol ingericht. Het was een feestelijk begin, waarbij alle stoelen (inclusief de koffieruimte) bezet waren – ook dat is wel eens een fijne ervaring! In de dienst werden maar liefst vijf nieuwe ouderlingen bevestigd,

oud en jong (zie foto), en binnenkort wordt hopelijk een enthousiaste nieuwe predikant beroepen. Bovendien kan nu eenvoudig de betrokkenheid bij het kerk-enbuurt-werk in de Wijkplaats vergroot worden.

Allemaal redenen om met vrouwen deze nieuwe start te maken. Ook in dit nieuwe 'huis' kan Gods licht worden ervaren in het eigen leven en kan dat licht met elkaar en met anderen worden gedeeld – zoals de voorganger, Sijbrand Alblas, het in de preek formuleerde.

Cursus Zending en Werelddiaconaat

Ben je pas lid geworden van een zendingscommissie, ZWO-werkgroep of diaconie en wil je meer weten over zending, werelddiaconaat en ontwikkelingsamenwerking? Of draai je al jaren mee, maar ben je toe aan een update van je kennis? Of ben je gewoon benieuwd waar het geld van een ZWO-collecte terecht komt? Kom dan naar de basiscursus Zending en Werelddiaconaat, die speciaal voor de hele Protestantse Gemeente Utrecht wordt gegeven op drie dinsdagen: 4 en 18 maart en 8 april.

Als deelnemer krijg je inzicht in het werk van zending en werelddiaconaat zoals dat door de kerkelijke organen (Kerk in Actie en GZB) wordt uitgevoerd, en in ontwikkelingsamenwerking (ICCO). Uitgelegd wordt hoe de kerk in Nederland samenwerkt met partnerkerken en –organisaties in het buitenland en hoe je als wijkgemeente direct contact met mensen daarginds kunt onderhouden. Je leert ook hoe je het werk van zending, werelddiaconaat en ontwikkelingsamenwerking een gezicht kunt geven in je eigen gemeente.

De cursus wordt georganiseerd door het Protestantse centrum voor Toerusting en Educatie. Cursusleider is gemeenteadviseur Simon de Kam. Aantal deelnemers 12 tot 24. Kosten: 24 euro per persoon voor drie avonden. Locatie: Bureau Protestantse Gemeente, De Prinsenhof, Eykmanlaan 433, Utrecht. Informatie en aanmelden (uiterlijk 27 februari): Protestants Centrum voor Toerusting en Educatie, telefoon 8801 558, e-mail: pcte@pkn.nl.

Inloop Huiskamer Schildersbuurt

In de 'Huiskamer' aan de Hobemastraat 41 (naast de Wilhelminakerk) is op 6 februari weer een inloop. Op de eerste donderdag van de maand heeft de Huiskamer iets extra's. Dat is deze keer een zangles van zanglerares Monique van der Hoeven. Monique wil op termijn een zanggroepje starten in onze wijk, en dit is een soort try-out, zowel voor haar als voor wie misschien mee wil komen doen. Grijp uw/je kans en kom proberen of zingen in een groep iets voor u/jou is! De Inloop Huiskamer is elke donderdagmiddag van 14.30 tot 16.00 uur. Belangstellenden kunnen dan een kopje koffie of thee komen drinken en gezellig een praatje maken met andere buurtbewoners. Wie wil kan ook een spelletje doen.

Hohe Messe door Residentie Kamer Orkest en Koor

Op zaterdag 8 februari treedt het splinternieuwe Residentie Kamer Orkest en Koor op in de Nicolaïkerk. Met Deborah Cachet (sopraan), Eline Welle (alt), Emilio Aguilar (tenor) en Philip Barkhudarov (bas), onder leiding van Peter Gaasterland wordt het hoogtepunt van Bachs werk, de Hohe Messe, uitgevoerd. Het concert in Nicolaïkerk begint om 20.15 uur. Meer informatie staat op www.kerkconcerten.jimdo.com en in de volgende editie van Kerk in de Stad.

Themabijeenkomst over kinderen aan het Avondmaal

Anne-Marie Rutgers

Op zondag 2 februari is in de Marcuskerk een themabijeenkomst over kinderen aan het Avondmaal. Het is in de wijkgemeente Marcus-Wilhelminakerk gebruik dat aan het Heilig Avondmaal "iedereen die Jezus Christus wil liefhebben" wordt uitgenodigd om deel te nemen. Aan de Maaltijd van de Heer viert kinderen en volwassenen samen de verbondenheid met God en met elkaar.

Daarmee zeggen we nogal wat. Het gaat hier om een geheim dat eigenlijk te groot is voor woorden. Toch kunnen we het niet laten erover te spreken, de betekenis ervan ons eigen te maken. Kinderen doen volop mee. Ze kunnen genieten als er iets te vieren is. Het gevoel van: wij horen bij elkaar; we hebben iets te vieren en daarom eten en drinken wij met elkaar, hebben kinderen misschien nog wel eerder dan volwassenen.

Een gesprek over de Maaltijd van de Heer met kinderen is niet altijd eenvoudig. Hoe vertel je hun nu wat eigenlijk niet te zeggen is, maar eerder beleefd moet worden? Wij hebben predikant Hans Koops gevraagd om eens met ons van gedachte te wisselen over dit onderwerp. Hoe kunnen wij dit het beste met de kinderen delen en wat kunnen wij hun meegeven?

Graag willen we hier samen, op 2 februari met elkaar over praten. Van harte uitgenodigd. De bijeenkomst is vanaf 11.15 uur tot 12.15 uur in de Marcuskerk en voor kinderopvang wordt gezorgd. Op zondag 9 februari wordt in de Marcuskerk het Heilig Avondmaal gevierd en na de dienst is er gelegenheid om tijdens de kerkenkoffie kort na te bespreken hoe de voorbereiding voor het Heilig Avondmaal is verlopen. We hopen veel mensen te kunnen begroeten die zondag en hopen op een goed gesprek met elkaar. Je kunt je opgeven bij: Annelies Schouten (annelies-schouten@hotmail.com) of Jenny van Gent (j.gent@kpnmail.nl)

Kerkelijk Archief Bethelkerk

Tineke Zijlstra

Henny Oort en Taaf Alberts hebben sinds 2002, tweewekelijks een halve dag gewerkt aan het archief van de Bethelkerk. Arien Lam heeft het laatste jaar hard meegewerkt aan de voltooiing ervan. Het archief is nu op orde tot en met 2004.

Henny en Taaf gaven na gedane arbeid hun opdracht terug. De tijd na 2004 vraagt digitale archivering. Zuilen is hiermee ongeveer de eerste wijk van Utrecht die zo ver is. Bloemen voor de beide hulparchivissen onderstrepen de grote dank vanuit de kerkelijke gemeente voor dit jarenlange monnikenwerk.

* Henny Oort en Taaf Alberts (rechts) hebben jarenlang een waardevolle bijdrage geleverd aan het ordeningswerk in het kerkelijk archief van 'de Bethel' (foto Dick den Hertog).

Citypastoraat Domkerk

De nieuwe folder met activiteiten t/m de zomer is weer verschenen met een ruim aanbod voor jong en oud op het gebied, van geloof, kerk en samenleving. De folder is in de kerk verkrijgbaar, maar natuurlijk staan alle activiteiten ook op www.domkerk.nl.

Zoals breed in de media onder de aandacht is gebracht, zal de Tour de France in 2015 het Damplein aandoen en onder de Domtoren doorgaan. Een hele belevenis voor stad, regio en land. Ook voor de Domkerk kan dit van groot belang zijn. Welke uitdagingen zijn er als zoveel mensen in de stad en rondom de Dom aanwezig zijn? Op zondag 2 februari na de dienst zijn mensen met goede ideeën hartelijk welkom om daarover na te denken. Op zondag 9 februari is er een bijeenkomst voor kinderen van 0 tot 10 jaar en hun ouders. Na afloop van de kerkdienst is er om 12.30 uur een lunch. Een goede gelegenheid om kennis te maken met andere ouders en hun kinderen die betrokken zijn bij de Domkerk. Na de lunch is er een gezamenlijke muzikale activiteit. Daarna volgt een apart programma voor ouders en kinderen, over bijbelverhalen. Er is opvang voor de allerkleinsten.

Zondag 26 januari gaat ds Rosaliene Israël uit Amsterdam voor. Ds Israël is als predikant verbonden aan Centrum Oudezijds 100. Zondag 2 februari is ds Netty de Jong-Dorland voorganger. Dagelijks is het middegebed in de Domkerk om 12.30 uur. Het ochtendgebed is op maandag om 7.00 uur. Op zondag- en woensdagavond is de vesper om 19.00 uur. Hartelijk welkom bij deze momenten van inkeer en verstillig.

EUG Oekumenische Studentengemeente (Janskerk)

In de maand februari stappen we in Jezus' voetsporen. Bij de periode na Kerst hoort Jezus met zijn persoon, met zijn boodschap en voorbeeld.

De evangelieschrijver Matteüs tekent een Jezus die eerst zijn boodschap kort en krachtig samenvat: 'Keer je om, want vlakbij gekomen is het Koninkrijk van de hemelen' (4: 17). Wat dat inhoudt ontvouwt Jezus dan in veelzeggende woorden, die Matteüs gecomposeerd heeft tot een lange toespraak, de zogenaamde Bergrede (de hoofdstukken 5 tot 7 van zijn evangelie). Deze Bergrede geeft vier provocerende en inspirerende thema's voor de hopelijk even zo inspirerende diensten vanaf 9 februari.

Jacobikerker

Sinds 1994 is er een vriendschapsband tussen de Protestantse Gemeente Utrecht en de Nativity Church in La (Accra),

Ghana. Afgelopen jaar was er een Ghanese delegatie op bezoek in Utrecht. Deze zomer willen wij met een delegatie van acht personen uit de PGU een mooie reis maken om onze broeders en zusters in Ghana te ontmoeten. Wilt u mee naar Ghana in de zomer van 2014? En betrokken zijn bij het bezoek van de Ghanese aan Nederland in 2015? Stuur dan een mail, met motivatie, naar Arja Smits: ghanacomite@gmail.com of bel 06-19742623. Zie voor meer informatie ook de Facebookpagina La-Utrecht Ecumenical Relationship.

Al vele jaren sparen mensen gebruikte postzegels en kaarten voor de zending. Het levert extra inkomsten op voor het werk van de GZB en Kerk in actie. De jaarlijkse landelijke opbrengsten zijn bestemd voor onderwijsprojecten in Afrika. Het verzamelen van postzegels is een algemeen bekende hobby; daarom zijn gebruikte postzegels geld waard. Nederlandse postzegels die hier weinig waarde hebben brengen in het buitenland meer op. Ook zijn er veel mensen die kaarten verzamelen. Ze worden aan verzamelaars verkocht op beurzen, die verspreid over het hele land worden gehouden. Scheur of knip geen postzegels van de kaarten. De kaart met zegel en stempel is vaak meer waard dan de losse zegel. Beschadigde kaarten hebben geen waarde. U kunt de kaarten en postzegels kwijt in het ladenbakje op de infobalie of ze afgeven aan de medewerkers van het welkomteam van de Jacobikerker.

Johannescentrum- gemeente

In onze serie over het thema 'Wie zeggen jullie dat ik ben' staan we op zondag 26 januari stil bij 'de roepende Messias'. We lezen daarbij uit Matteüs 4: 18-23. Van Jezus' optreden gaat een roep uit. Hij raakt bekend en brengt een beweging op gang. De eerste leerlingen zijn bezig met hun dagelijkse werk als Jezus langskomt. Hij grijpt juist dat werk aan om hen te betrekken bij een grotere zaak, die hem voor ogen staat: 'Kom, volg mij, ik zal jullie vissers van mensen maken' Hoe klinkt die roep vandaag in onze oren? Hoe krijgt die vorm in ons dagelijkse leven. Wat is ons antwoord? Of is Jezus in onze tijd eerder een roepende in de woestijn? Voorganger in deze viering is ds Toos Wolters, liturg en organist is Kees Wijnen. De viering van zondag 2 februari heeft de titel 'de niet inpasbare Messias'. We horen hoe Jezus, drukdoende met zijn missie, geen tijd heeft voor zijn moeder en zijn broers die hem dringend willen spreken (Matteüs 12: 46-50). Hij keert zich van hen af en wijst op zijn leerlingen. Zij vormen voortaan zijn nieuwe familie. Zo'n radicale keuze is

WIJKNIEUWS

nogal wat. Wat heeft hem hier toe bewogen en wat kunnen wij daarmee? Gaat het misschien over verleden en toekomst, over je los maken van het oude om open te staan voor het nieuwe? Vragen om samen te onderzoeken. Aan deze viering werkt het koor onder leiding van Wick Gispens mee, die ook de piano en het orgel zal bespelen, Wim van Rijkom is de liturg en ds Toos Wolters de voorganger. Voor en na de viering kunt u elkaar ontmoeten met koffie of thee.

Marcuskerk- Wilhelminakerk

Zondag 26 januari is de voorganger ds Hans Koops. Organist is Rienk Bakker. We zijn blij dat hij dit jaar een aantal orgeldiensten wil invullen. Op 2 februari gaat ds Hans Koops voor in de Marcuskerk. In de Wilhelminakerk gaat ds Marian van Giezen voor in een dienst van schrift en tafel. Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Zie verder onder Vespers in Zuidoost.

Marcuswijk

Er is veel gebeurd in december en januari. De 'social sofa's' zijn af en staan op een tijdelijke plek aan de Duurstedelaan. Als het park aan de Wijnesteinlaan klaar is gaan ze naar hun definitieve plek. Het is/was een mooi project. Op 30 december hebben de jongeren weer oliebolletjes gebakken voor het goede doel. Dit jaar was het doel: 'Toevlucht, nachtopvang voor ongedocumenteerde mannen' in de Prinsenhof. De oliebolletjes waren lekker en u heeft goed gekocht: 360 euro kon worden overgemaakt!

Op 4 en 5 januari was er een tentoonstelling van kerststallen in de Marcuskerk. Er waren maar liefst 36 verschillende kerststallen ingeleverd (eigenlijk nog meer, want een aantal kleintjes hebben we als één geteld). Een enorme variëteit. Van alle genoemde activiteiten zijn de foto's nog te bekijken op onze website: www.marcus-wilhelminakerk.nl. Op 30 januari is er weer ouderensoos in de Marcuskerk. mevrouw Ludikhuizen laat Zuster Bartholine Janssen vertellen over het werk van de stadszusters. Deze zetten zich sinds de stichting van hun congregatie in 1832 in voor het onderwijs, zieken- en bejaardenzorg, pastorale zorg en maatschappelijk werk. Dit werk werd ook verricht in missiegebieden. Tegenwoordig zetten ze zich in voor parochiewerk, pastorale zorg, terminale zorg en zorg voor gedetineerden en vluchtelingen. Veel zusters liggen begraven of zijn bijgezet in een crypte bij de kapel op Begraafplaats Sint Barbara in Utrecht.

We beginnen om half drie in de grote Marcuszaal en we gaan door tot half vijf. De zaal gaat om 2 uur open. Ook als u nog geen lid bent, bent u van harte welkom. U hoeft niet gelijk lid te worden maar kunt eerst 'op proef' komen kijken of de Soos wat voor u is! Bijdrage in de kosten: € 1,50. Wie behoefte heeft aan vervoer

kan contact opnemen met Cor van Rijswijk, telefoon 28888 597. Op 2 februari na de dienst in de Marcuskerk is er een themabijeenkomst over het Avondmaal: 'Met kinderen naar de maaltijd van de Heer'. Zie verder het artikel daarover elders in dit nummer.

Wilhelminawijk

Vrijdag 24 januari 19.00 uur is in de Wilhelminakerk een oecumenische vesper in de Gebedsweek voor de Eenheid; zie het bericht elders in dit blad.

Op zondag 26 januari 2014 om 10.00 uur neemt de wijkgemeente de Morgenster in Hilversum afscheid van Jacqueline Broeyer-Bogers omdat zij met emeritaat gaat. De afscheidsviering is in het kerkgebouw, De Morgenster, Seinstraat 2, 1233 DA Hilversum. De kerkenraad van De Morgenster nodigt u van harte uit die viering bij te wonen. Na afloop is er koffie, thee en limonade en krijgt u gelegenheid Jacqueline en Frits Broeyer persoonlijk gedag te zeggen. Informatie bij de scriba van De Morgenster: scriba@morgenster.info, 035-685 4196.

Over de Inloop Huiskamer Schildersbuurt staat elders in dit blad een bericht.

Nicolaïkerk
Hemel en aarde
beleven en bewegen

Op zondag 24 januari, de derde zondag van Epifanië, gaat ds Kaj van der Plas uit Eelde voor in de dienst om 10.00 uur. De eerste lezing is Jesaja 49: 1-13 en de tweede lezing is Matteüs 4: 12-22. De evangelielezing gaat over het eerste optreden van Jezus en de roeping van zijn eerste discipelen. Organist is Ko Zwanenburg. Op zondag 2 februari is de morgendienst van 10.00 uur de jaarlijkse scholendienst met leerlingen en medewerkers van de W.G. van der Hulstschool. Het thema van de dienst is 'vrede', en we werken met de woorden uit de Bergrede van Jezus (Matteüs 5: 1-12). De kinderen spelen een onderdeel van deze mooie woorden van Jezus verder uit in een toneelstuk. Naast het uitspelen van het Bijbelgedeelte, hebben de kinderen hun inbreng bij de liederen, gebeden en de collecten. Ko Zwanenburg is de organist, ds Dirk Neven, onze wijkpredikant, is de voorganger. Om 17.00 uur is er een vesper in de Nicolaïkerk. Meer informatie elders in dit nummer.

Zondag 26 januari is voorganger in de dienst die om 10.00 uur begint: ds Arjan Markus, voormalig missionair predikant in onze stad en nu werkzaam in Rotterdam-Delfshaven.

Zondag 2 februari is de viering van het Heilig Avondmaal. Onze eigen predikant ds Lydia Kansen gaat dan voor.

Op donderdag 30 januari is er weer een film in de huisbioscoop in het Huis in de Wijk. De film gaat over vier muzikanten die al jaren samenspelen. Vlak voor hun 25-jarig jubileum valt een van

hen af. De onderlinge verhoudingen komen onder hoogspanning te staan. Lukt het ze om zich opnieuw weer op elkaar af te stemmen of blijft er niets anders over dan uit elkaar te gaan. Benieuwd? De film begint 20.00 uur en is om 22.00 uur afgelopen.

De veertigdagentijd is een periode van inkeer, soberheid en stilstand.

Stilstaan bij de overvloed die ons toekomt. Een overvloed om van te delen. Delen, dat doe je samen. Daarom slaan we dit jaar als Tuindorpkerk en Pauluskerk de handen ineen voor een aantal Presentaties op zaterdagmiddag 15 maart, in de periode voor Pasen. We sluiten daarmee aan op de Veranderdagen van Stichting Present in samenwerking met Kerk in Actie. We houden twee sociale Presentaties in de tehuizen van Tuindorp, die allebei op termijn worden gesloten. De bewoners hebben onze steun hard nodig. Geef u op voor een gezellige oud-Hollandse spelletjesmiddag in Tuindorp Oost of de Lichtkring. Voor wie liever de handen uit de mouwen steekt, organiseren we daarnaast zoveel Present-klusacties als we maar kunnen. Die klusacties zijn zoveel mogelijk in Tuindorp/Overvecht, maar kunnen ook in andere delen van Utrecht zijn, waar er maar behoefte is aan een helpende hand. Stichting Present koppelt (groepen) mensen die zich willen inzetten voor een ander aan mensen die wel wat hulp kunnen gebruiken. Kijk ook op www.stichtingpresent.nl.

Utrecht-West

In Parc Transwijk gaat zondag 26 januari de eigen predikant voor, ds Jan Erik Riemens, en een week later ds Kees Bouman, oud-predikant van de Marcuskerk. In de Wijkplaats is de voorganger van 26 januari ds Martin Snaterse uit Houten, voor veel gemeentelieden geen onbekende. Zondag 2 februari wordt de dienst geleid door Sijbrand Alblas. Hoogstwaarschijnlijk is er deze zondag speciale aandacht voor alle doopouders van 2013 – dit was vanwege de verhuizing een paar weken uitgesteld.

De nieuwe 'ouderling vrijwilligers', Jade Haakman-Vening, is direct aan de slag gegaan want voor allerlei taken rond de kerkdiensten en activiteiten in de Wijkplaats zijn vrijwilligers nodig. In het bijzonder zoekt zij momenteel 'koster' om tijdens de dienst de praktische kant in de gaten te houden en het opbouwen en opruimen van de kerkzaal te coördineren. 'Sterke mensen' (m/v), die daarbij kunnen helpen, zijn eveneens van harte welkom.

Ook wie niet veel kan tillen, kan een bijdrage leveren. Bijvoorbeeld door zelf na het kofiedrinken het kopje terug te brengen naar de keuken, of zelf het liedboek weer in de kast op te bergen. Laat dergelijke kleine klusjes niet liggen voor anderen! Meer praktische informatie over ons gebruik van de Wijkplaats verschijnt een dezer dagen als bijlage bij de wekelijkse Nieuwsbrief.

vervolg op pagina 11

Lezer, maar geen abonnee?

Met deze bon verzekert u zich elke twee weken van actueel Utrechts kerknieuws. Oecumenisch van geest, inspirerende verhalen van stadgenoten en volop aandacht voor de rijke christelijke cultuur van onze stad!

Ja, noteer mij voor € 30 per jaar – tot wederopzegging – als abonnee van Kerk in de Stad.

Dhr/mevr/fam. voorletter(s):
naam:
straat en huisnummer:
postcode:
woonplaats:
telefoonnummer (i.v.m. controle):

Stuur de bon in een gefrankeerde envelop naar

Kerk in de Stad, Eykmanlaan 433, 3571 JR Utrecht.

U ontvangt Kerk in de Stad per TNT Post elke twee weken thuis.

REPARATIE

**Klokkenatelier
Jan Haasnoot**

Voor al uw klokken en
barometers
(reparatie en verkoop)
Vleutenseweg 320,
Utrecht.

Tel: 030-6034247
www.klokken-barometers.nl

GEZOCHT

De oecumenische
leefgemeenschap
Ki Tov
is op zoek naar
nieuwe bewoners
(lftd 25-35).
Interesse?
Mail naar
kitovmail@gmail.com

Boerderij Mereveld

PARTY & EVENEMENTENVERZORGING

SINDS 1938

**BRUISENDE BEDRIJFSEVENEMENTEN
ROMANTISCHE HUWELIJKSFEESTEN
VERRASSEND ENTERTAINMENT
STIJLVOLLE BUFFETTEN EN DINERS**

Boerderij Mereveld ademt de sfeer van het landelijk leven van rond het jaar 1900 en ligt toch op slechts enkele minuten van Utrecht-centrum. Zoekt u naar een sfeervolle locatie waar vakmanschap en creativiteit het succes van uw bedrijfsfeest, bruiloft of diner garanderen?

Wij heten u van harte welkom!

Capaciteit 25-500 personen, parkeren geen probleem, makkelijk te bereiken

Inlichtingen of documentatie?

Belt u ons:

Tel. 030 - 251 47 80 Fax 030 - 254 34 23

Mereveldseweg 9 3584 LH Utrecht

www.boerderijmereveld.nl

'KidSjes'

HULPVERLENING

Wilt u uw verhaal kwijt?
Iets bespreken?
Persoonlijk contact?
Wij hebben altijd tijd
voor een gesprek of chat:

**Sensoor
Utrecht**
DAG EN NACHT AANDACHT

- Vertrouwelijk
- Anoniem
- 24 uur per dag

030 - 294 33 44 0900 - 0767 (€ 0,05 p.m.) www.sensoor.nl

Lauteslager
makelaars bv sinds 1850
Catharijnesingel 100
3511 GV Utrecht

fax 030-231 83 88
www.lauteslager.nl
makelaars@lauteslager.nl
030-231 51 86

**Brinkers
Tapijten Gordijnen**

KOEKOEKSTRAAT 49 3514 CT UTRECHT 030 - 271 77 62

JOH. JANSEN & Zn.
GRAFMONUMENTEN

AL UW WENSEN IN DEZEN KUNNEN
VERWEZENLIJKT WORDEN.

Gansstraat 128-130 te Utrecht
Telefoon: 030 - 2516955

**Omdat ieder persoon
bijzonder is...**

barbara
uitvaartverzorging

Tel. (030) 296 66 66 **barbarauitvaart.nl**
Egginklaan 51 Utrecht Nieuwe Vaart 5 Vleuten

(redactie)

Uitvaartbedrijf in tweeën gesplitst

Na een bestaan van zeven jaar is de voormalige uitvaartonderneming Alting & Partners opgesplitst in twee nieuwe bedrijven: Alting Uitvaarten en De Zwaan Uitvaarten. Beide ondernemingen blijven vanuit de provinciehoofdstad uitvaarten verzorgen voor de stad en regio Utrecht.

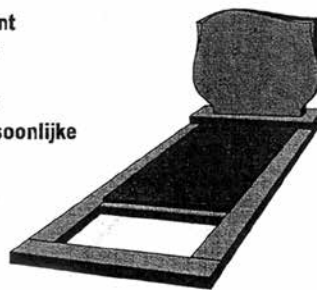
Een aantal activiteiten, waaronder Ritme van de Rouw en het maandelijks café TrösT zal gezamenlijk door de twee ondernemingen voortgezet worden. Ook het Geerte Minnehuis blijft bestaan en wordt door beide uitvaartondernemingen gebruikt als rouwcentrum.

STEENHOUWERIJ JONGERIUS

- een zeer breed assortiment grafwerken, steensoorten en accessoires.
- eigen steenhoudwerij voor het vervaardigen van persoonlijke wensen.
- complete verzorging van vergunning tot plaatsing

Schaverijstraat 59,
3534 AS Utrecht,
tel. 030-2444004

www.steenhouwerij.nl

Prins
Schoonmaakdiensten

Betrouwbaar
Prettig
Professioneel

- Schoonmaakonderhoud
- Glazenwassen
- Gevelreiniging
- Vloeronderhoud
- Opleveringsschoonmaak
- Dieptereiniging

Schaverijstraat 37 • 3534 AS Utrecht
030-2448870 • www.prins.nl

Reisboekhandel
INTERGLOBE
Reisgidsen
Landkaarten

(overzichtskaarten
en deelkaarten
van - bijna - alle
landen ter wereld

Vinkenburgstraat 7
3512 AA Utrecht
telefoon 030-2340401

www.kerkboek.nl

De mensen achter Uitvaartverzorging H. Agterberg

*"Mijn naam is Gert Jan Daalhuisen,
directeur van Uitvaartverzorging
H. Agterberg in Utrecht.
Al 100 jaar verzorgen wij
complete begrafenissen en crematies.*

*Met al uw wensen wordt rekening
gehouden. De overledene kan
bijvoorbeeld worden overgebracht
van het woonhuis of ziekenhuis
naar ons sfeervol ingerichte
uitvaartcentrum aan de*

Wolter Heukelslaan 50-51 te Utrecht.

Maar thuis opbaren kan natuurlijk ook.

*Ons team van professionele medewerkers regelt dat
allemaal. Ons uitvaartcentrum is daarom*

7 dagen per week bereikbaar

*- zowel overdag als 's nachts - om bij overlijden
direct hulp te bieden."*

Uitvaartverzorging H. Agterberg
Wolter Heukelslaan 50-51
3581 ST Utrecht
telefoon (030) 251 09 82
Internet: www.agterberg.nl

Altijd directe hulp bij overlijden

*Afscheid.
Een mensenleven waardig.*

Het overlijden van een dierbare is een ingrijpende gebeurtenis. Gevoelens van verdriet, woede, pijn en gemis strijden om voorrang. In de periode vlak na het overlijden is het soms moeilijk om de gedachten goed op een rij te krijgen. Dan is het goed als er iemand is die u zaken uit handen kan nemen, zonder de regie over te nemen.

Voortgekomen uit de Protestantse Kerken in Utrecht zijn de waarden van de kerk nog steeds actueel voor onze dienstverlening. Wij zijn een kleinschalige organisatie, waarin een persoonlijke benadering

centraal staat. Voor directe hulp na overlijden zijn wij persoonlijk dag en nacht telefonisch bereikbaar. PCB Uitvaartzorg heeft ook een InformatieCentrum in Nieuwegein-Zuid aan de Dorpsstraat 6. U kunt zich hier vrijblijvend laten informeren over uitvaartverzorging, nazorg en gedachtenisvormen. Het InformatieCentrum is dinsdag, donderdag en vrijdag geopend van 10.00 tot 16.30 uur. Een afspraak maken op andere dagen of bij u thuis is ook mogelijk. PCB Uitvaartzorg organiseert regelmatig lezingen en exposities. Meer informatie vindt u op: www.pcb-uitvaart.nl.

**PCB
UITVAARTZORG**

David van de Waal · Tineke Ouwerkerk · Liesbeth Kramer · Peter van Bennekom

Donaudreef 25 3561 EL Utrecht Telefoon [030] 262 22 44 dag en nacht
Dorpsstraat 6 3433 CH Nieuwegein Telefoon [030] 605 16 30 dag en nacht

Alle kerkgebouwen zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers. Kerkgebouwen aangegeven met * zijn voorzien van een aangepast toilet.

protestantse kerken binnen de PGU

Bethelkerk *
De M. Keizerlaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds T. Zijlstra, samen met Jacobuskerk in Jacobus; aanvang 11:00 u., Utrecht
02-02 B.N. van de Zedde, Werelddiaconaat; Sing now; Maarssen

Domkerk *
Domplein
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds R. Israël
02-02 ds N.J. de Jong-Dorland
Vespers, 19.00 u.
26-01 en 02-02

Evang.-Lutherse kerk
Hamburgerstraat
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds H.G.T. Günther
02-02 ds C. van Opstal, Heilig Avondmaal

Evang.-Lutherse kerk
De Wartburg
Kennedylaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds K. Storch
02-02 ds A. van der Schrier

De Haven *
Marco Pololaan 185
Diensten: 16.30 u.
26-01 onbekend
02-02 onbekend

Jacobikerk *
St. Jacobsstraat
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds A.J. Zoutendijk, Heilig Avondmaal
02-02 dr. G. van den Brink
Diensten: 17.00 u.
26-01 ds A.J. Zoutendijk, Heilig Avondmaal
02-02 dr. W. Dekker

Janskerk *
EUG Oek.
Studentengemeente
Janskerkhof
Diensten: 11.00 u.
26-01 ds H. Pals
02-02 ds J. Nottelman

Johannescentrum *
M. van Parmadreef
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds T. Wolters
02-02 ds T. Wolters

Marcuskerk *
Wijnesteinlaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds J.S. Koops
02-02 ds J.S. Koops

Zuilen (Bethelkerk en Oranjekapel)

Bethelkerk
Op zondag 5 januari vierden we het eenjarig bestaan van het kerkcafé! Het was een jaar vol van activiteiten en gezelligheid op de eer-

ste zondagmiddag van de maand. Gemiddeld bezoeken zo'n 20 tot 25 mensen deze middagen. Het blijkt een groot succes! Ook dit jaar is iedereen weer van harte welkom in de Bethelkerk op elke eerste zondag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur. Puur gezelligheid onder het genot van een kopje koffie/thee en daarna een spelletje klaverjassen, Rummikub of Scrabble. Een goed gesprek of zomaar wat lekker kletsen, het is allemaal mogelijk. Samen met anderen, vliegt de tijd voorbij.

Elke zondag is er een speciale activiteit. Een film op groot scherm, een handenarbeid - of handwerk special, in beweging komen, iets muzikaals: het kan allemaal in het kerkcafé. Vaak is er een activiteit die past in de tijd van het jaar.

Voor meer informatie over het kerkcafé kunt u terecht bij Albertine Verweij. Telefoon: 2468 336, e-mail: albertineverweij@gmail.com.

Oranjekapel
Het nieuwe jaar start in het teken van 'samen'!
Onze eerste viering in het nieuwe jaar was samen met de broeders en zusters van de Bethelkerk, zondag 26 januari vierden we – in het kader van de week van gebed voor de eenheid – met onze katholieke zusters en broeders. We doen dit in de Nicolaas Monica parochie, met ds Mendie Hofma en de heer Freek Halverhout als voorgangers. De viering van zondag 2 februari wordt een hele bijzondere: we vierden de 29ste verjaardag van de kapel, we doen in een viering van

Schrift en Tafel, met onze eigen wijkpredikant ds Mendie Hofma, en met - voor het eerst – onze nieuwe cantor Jan Koning. Wees allen welkom!
Op 31 januari komt weer de geloofsgesprekskring bij elkaar (Lacroixstraat 1, 20 uur). In deze kring wordt het boekje 'Twaalf artikelen over Jezus' besproken. Aanmelden graag bij mendiehofma@yahoo.com.

kerkdiensten

Nicolaïkerk *
Nicolaaskerkhof
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds K. van der Plas
02-02 ds D. Neven, Scholendienst

Nieuwe Kerk *
Bollenhofsestraat
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds A. Markus
02-02 ds L. Kansen, Heilig Avondmaal

Oranjekapel *
Amsterdamsestraatweg
Diensten: 10.00 u
26-01 ds M. Hofman, oec. dienst met de Nicolaas Monica Parochie samen in de NM
02-02 ds M. Hofman, verj. v.d. Kapel

Pieterskerk, Eglise Wallonne
Pieterskerkhof
Diensten: 10.30 u.
26-01 onbekend
02-02 onbekend

De Wijkplaats
Johan Camphuijsstraat 101
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds M. Snaterse
02-02 dhr. S. Alblas

Roobolkapel
Corn. Roobolstraat
Diensten: 10.00 u.
26-01 predikant onbekend
02-02 geen dienst

Tuindorpkerk *
Van Riellaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds B.C. van Vieren
02-02 ds P.J. Rebel

Wilhelminakerk *
Hobbemastraat
Diensten: 10.00 u.
26-01 dienst in de Marcuskerk
02-02 ds M. van Giezen, dienst van Schrift en Tafel

andere kerken

Baptisten Gemeente Utrecht 'Silo'
Herenstraat 34-36
Diensten: 10.00 u.
26-01 drs. W. Huizing
02-02 ds T. de Graaf, Heilig Avondmaal

Doopsgezinde Gemeente *
Oudegracht 270
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds A.J. Noord, dienst met avondmaal, wereldbroederschapsdag
02-02 ds P. Post
Geertekerkerk, *
Remonstrantse Gemeente
Geertekerkhof
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds C. van Egmond
02-02 ds A. Wieringa

Gemeenschap Wladimirskaja
Sint Antoniuskerk
Kanaalstraat 200
Diensten: 10.30 u.
26-01 geen dienst
02-02 geen dienst

Kerk van de Verkondiging van de Moeder Gods
Springweg 89
Diensten: 09.00 u.
26-01 onbekend
02-02 onbekend

Holy Trinity Church
Van Limburg Stirumplein
Diensten:
26-01 9:00 u. Reverend S. van Leer, Sung Eucharist (Eng/Ned)
10:45 u. Reverend S. van Leer, Sung Eucharist
02-02 9:00 u. Reverend D. Philips, Sung Eucharist
10:45 Reverend D. Philips, All Age Worship with Holy Communion

Huis van Vrede
Van Kleffenslaan 1
Diensten: 11.00 u. met Marokkaans ontbijt
26-01 dhr. H. Ijmker
02-02 dhr. C. Bakker

ICF Utrecht
Mattheuskerk
Hendrika van Tussenbroeklaan 1a
Diensten: 14.00 u., engeltalig
26-01 ds L.J. de Jong
02-02 ds A.D. Fokkema

Jeruëlkapel, *
Vrije Evangelische Gemeente Ivoordreef
Diensten: 10.00 u.
26-01 onbekend
02-02 onbekend

Leger des Heils
Schooneggendreef 27H
Diensten: 10.00 u.
26-01 Lt. Marc Potters
02-02 Lt. Marc Potters

Nederlands Gereformeerde Kerk
Jeruzalemkerk
Troosterlaan
Diensten: 09.30 u.
26-01 ds M. Janssens
02-02 ds J.M. Smelik
Diensten, 17.00 u.:
26-01 ds F. van Deursen, Heilig Avondmaal
02-02 predikant onbekend

Oecumenische onderwegkerk Blauwkapel
Kapeldwarsweg
Geen onderwegdiensten tot aan Pasen 2014

Oud-Katholieke Parochie Utrecht Ste Gertrudis
Willemsplantsoen 2
Diensten: 10.00 u.
26-01 Pastoor A. Duurkoop
02-02 predikant onbekend

ziekenhuizen

AZU Stiltecentrum
Heidelberglaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds M. van Steenbeek
02-02 geen dienst

Diakonessenhuis
Bosboomstraat
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds G. Krul
02-02 ds F. Kruyne

St. Antonius ziekenhuis
Soestwetering 1
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds J.J. Tersmette
02-02 ds N.Th. Overvliet-van der Veen

Willem Arntsz Huis
Lange Nieuwsstraat
Diensten: 10.30 uur
26-01 ds J.R. Vredendregt
02-02 past. B. van Empel

zorgcentra

Alb. van Koningsbruggen
Beneluxlaan
Diensten: 10.30 u.
26-01 mw. E. Bakker
02-02 dhr. P. van Mansveld

De Lichtkring
Eykmanlaan
Diensten: 17.00 u.
26-01 da. S. Bos
02-02 ds N. Meynen

Rosendaal
Indusdreef
Diensten: 10.45-11.30u.
26-01 mw. R. Prins, dienst van Woord en Tafel
02-02 Pastor Th. Moorman, Eucharistieviering

Swellengrebel
Burg. F. Andraealaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 ds A. van der Schrier
02-02 geen dienst
Tamarinde
Neckardreef
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds Jurjen, delen brood en wijn
02-02 geen viering

Tolsteeg
Saffierlaan
Diensten: 10.30 u.
26-01 dhr. D. Neven
02-02 mw. G. van Liebergen

Transwijk
Hof van Transwijk 16
Diensten: 10.30 u.
26-01 ds J.E. Riemens
02-02 ds C.P. Bouman

Tuindorp-Oost
Winklerlaan
Diensten: 10.00 u.
26-01 viering
02-02 viering

Zuylenstede
Perudreef 8
Diensten: 10.00 u.
26-01 mw. J. de Klerk
02-02 ds I.L. Tüski

door-de-week

Getijdegebeden in de Domkerk
Maandag
7.00 uur Ochtendgebed
Maandag t/m zaterdag
12.30 uur Middaggebed
Zondag en woensdag
19.00 uur Avondgebed

Kapel Hoog Catharijne
Godebaldkwartier
Diensten ma. t/m vr.: 12.45–13.00 u

VRIJDAG 't Huis aan de Vecht
Costa Ricadreef
Dienst: 19.30 u.
24-01 geen dienst
31-01 geen dienst
7-02: dhr. G.J. Kroon

Zorgcentrum de Bijkershoek
Van Bijkershoeklaan
Diensten: 15.00 u.

ZATERDAG Axion locatie Dr. J.N. Voorhoeve
Van Heuven Goedhartln 3
Diensten: 10.30 u

Wolvenplein gevangenis
Wolvenplein
Diensten: 10.00 u.

AGENDA

vrijdag 24 januari
19.00 uur Wilhelminakerk, oecumenische vesper in kader Gebedsweek voor de Eenheid

zaterdag 25 januari
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met Domcantorij en Domorganist Jan Hage

zondag 26 januari
15.30 uur Pieterskerk, concert Schütz-projectkoor

maandag 27 januari
14.30 uur Oranjekapel, themabijeenkomst 'ouder worden'

donderdag 30 januari
19.30 uur Johannescentrum, filmavond (tweede van drie)
20.00 uur Huis in de Wijk (Tuindorpkerk), filmavond

vrijdag 31 januari
13.30 uur PKN dienstencentrum (Haydnlaan), studiomiddag van stichting Oikos
20.00 uur Dominicuskerk (Palestrinastraat), tweede avond van vier basiscursus meditatie

zaterdag 1 februari
15.30 uur Domkerk, Zaterdagmiddagmuziek met solistenensemble Cantores Martini
16.00 en 20.00 uur Geertekerkerk, cantateconcert Nederlandse Bachvereniging

zondag 2 februari
17.00 uur Nicolaïkerk, Choral Evensong met vespercantorij onder leiding van Ko Zwanenburg
19.30 uur Geertekerkerk, Bachcantate 'Mit Fried und Freud ich fahr dahin' (BWV 125) met solisten Merlijn Runia (alt), Daniël van Kessel (tenor), Bram Trouwborst (bas); koor en orkest onder leiding van Gerrit Maas

dinsdag 4 februari
20.00 uur Jacobikerk, toerustingsavond bijbelkringleiders

donderdag 6 februari
14.30 uur Huiskamer Schildersbuurt (Hobbemastraat 42), inloop met zangles van Monique van der Hoeven

vrijdag 7 februari
19.30 uur Johannescentrum, filmavond (derde van drie)

zaterdag 8 februari
20.15 uur Nicolaïkerk, Hohe Messe door Residentie Kamer Orkest en Koor

zondag 9 februari
14.00 uur Sint Willibrordkerk, uitvoering 'Five times vocal': Hesther Oor (sopraan), Jeanette van den Berg (sopraan), Jacqueline Hoekstra (alt), Henk Westland (tenor) en Sjaak Ipenburg (bas)

dinsdag 11 februari
20.00 uur Pieterskerk, 29ste Nicolaas van der Monde-lezing, spreker Marc de Beyer

LEESROOSTER

De komende weken vermeldt het leesrooster van het Nederlands Bijbelgenootschap de volgende bijbelgedeelten:

zo 26 jan Matteüs 4:12-22
ma 27 jan Spreuken 1:1-19
di 28 jan Spreuken 1:20-33
wo 29 jan Spreuken 2:1-22
do 30 jan Spreuken 3:1-12
vr 31 jan Spreuken 4:13-26
za 1 feb Spreuken 3:27-35

zo 2 feb Leviticus 12:1-8
ma 3 feb Psalm 111
di 4 feb Leviticus 13:1-17
wo 5 feb Leviticus 13:18-28
do 6 feb Psalm 112
vr 7 feb Leviticus 13:29-46
za 8 feb Leviticus 13:47-59

vervolg van pagina 9

Utrechtse Vesper op zijn Russisch

Jaap van Boeschoten

In de Janskerk is aanstaande zondag om 17.00 uur weer een Choral Evensong. De Schola Davidica zingt dan een Russische vesper met werken van Rachmaninov en Chesnokov.

Een van de grootste Russische componisten, Sergej Rachmaninov, heeft een schitterende bewerking gemaakt van de Goddelijke Liturgie van Johannes Chrysostomus. De 'Goddelijke Liturgie' is de naam van de eucharistieviering in de Oosterse (Byzantijnse) kerk en was oorspronkelijk in het Grieks maar is door Cyrillus en Methodius in het Slavisch vertaald. Deze dienst is het oosterse equivalent van de Rooms Katholieke 'Heilige Mis'. Rachmaninov schreef dit werk in juli 1910 op zijn zomerverblijf Ivanovka. Hij schreef later aan een vriend: "Al enige tijd had ik er over gedacht om een bewerking te maken van de Goddelijke Liturgie en ik had al een paar pogingen gewaagd, toen ik er zo terloops wat aan was begonnen. Maar plotseling werd ik er door gegrepen en heb het stuk in korte tijd afgemaakt. Het is lang geleden dat ik met zoveel plezier aan een compositie heb gewerkt."

'Moderniteit'

De première was op 25 november 1910, maar de kerkelijke autoriteiten hadden grote bezwaren tegen 'de geest van moderniteit' van het werk en weigerden hun goedkeuring te geven om het in de officiële diensten te gebruiken. Rachmaninov promootte het werk verder niet en het raakte in vergetelheid. In 1988 werd een deel van de partituur gevonden in een orthodox klooster in de Verenigde

* Rachmaninov.

Staten en aangevuld met andere bronnen werd een vernieuwde uitgave voorbereid die het werk weer bekendheid gaf. Sindsdien is het een van de bekende werken van Rachmaninov geworden voor koor a capella, naast zijn bekende Nachtwake, ook wel (foutief) de 'Vespers' genoemd. Het is heel bijzonder dat deze twee schitterende kerkelijke koorwerken gecomponeerd werden door een musicus die de kerk al lang niet meer bezocht. Misschien dat Rachmaninov meer

* Schola Davidica (foto Hans Nijman).

met de goddelijke en mysterieuze inhoud had dan met het instituut kerk.

Traditie

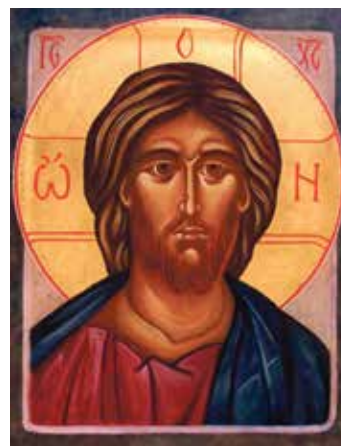
Uit beide werken zingt de Schola Davidica een aantal delen tijdens de Russische Vesper die inmiddels traditie is geworden in januari-vesper in de Janskerk. Deel 5 van de liturgie, Priidite (Kom laat ons aanbidden) en deel 13, Dostoyno yest (Het is waarlijk gepast – Hymne voor de moeder Gods) worden aangevuld met Blagosloven yesi, Gospodi (Gezegend zijt Gij, Heer) uit de Nachtwake. Daarnaast zingt de Schola Davidica nog twee delen uit de Nachtwake, Blazhen muzh (Gezegend de mens, psalmen 1 tot en met 3) gecomponeerd door Pavel Chesnokov, en Njine otpushchayeshi (Nunc dimittis) van Aleksander Gretchaninov, tijdgenoten van Rachmaninov. Verder klinkt Duch tvoy (Laat de Heilige Geest op ons komen) een van Chesnokovs tien hymnen voor de Russische kerk. Behalve deze muzikale monumenten zingt de Schola nog een Grote lofprijzing van Apostel Nikolajev Strumsky

en het Otche nash (Onze Vader) van Constantin Shvedov.

Tijdens deze Russische vesper zwijgt het orgel en klinken alleen de menselijke stemmen. De maandelijkse Choral Evensong wordt dan even een Russische Vesper en de Janskerk klinkt als een Russische kathedraal. Met deze bijzonder indrukwekkende muziek kunnen we misschien even de tijd en de wereld overstijgen en ons verbonden voelen met het grote goddelijke mysterie. Volgens de orthodoxe traditie worden tijdens deze Goddelijke Liturgie alle gelovigen in de aanbidding opgenomen in het Koninkrijk van God, samen met de overledenen en de engelen. Alles in deze liturgie is dan symboliek, het onzichtbare en ongrijpbare wordt dan even manifest, aanraakbaar en beleefbaar.

Misschien dat daarom elk jaar zo velen komen naar deze bijzondere viering. Kom ook en deel mee in deze goddelijke muzikervaring op 26 januari.

Het koor staat zondag 26 januari onder leiding van Lisette Bernt. De toegang is gratis en bij de uitgang is een collecte. De deuren gaan open om 16.30 uur. Iedereen is van harte welkom.

* Russisch icoon.

Peter van der Ros

De Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk wil over twee jaar het evenement 'Utrecht als middeleeuwse stad' op poten zetten. Om het voor elkaar te krijgen dat de stad tijdelijk die eeuwenoude uitstraling krijgt, werkt de stichting samen met musea, culturele organisaties en partners uit bedrijfsleven, horeca en het onderwijsveld.

"Onze eigen bijdrage aan dit evenement zal natuurlijk draaien om de historische bouwplaats van de Domkerk in het centrum van die middeleeuwse stad", aldus stichtingssecretaris Arie Noordermeer: "We denken daarbij aan demonstraties van middeleeuwse bouwtechnieken zoals houtsnijwerk, beeldhouwers, steenhouders, touwslagers en dergelijke."

Pijlers

Tegen die tijd hoopt de stichting dankzij gevorderde fondswerving zo ver te zijn dat er een of meer pijlers van het schip van de kerk kunnen worden opgebouwd. Van dat proces zal een animatiefilm over middeleeuws bouwen worden gemaakt. Andere deelnemers aan

'Herbouw Schip' wil Utrecht in de Middeleeuwen

dit evenement denken na over onder meer schoolprojecten, thematentoonstellingen, tooneel en muziekmanifestaties, riddertoernooien, middeleeuwse voeding en kookkunst.

Inspiratie

Het afgelopen jaar heeft de Stichting Voorbereiding Herbouw Schip Domkerk naar eigen zeggen een flinke ontwikkeling doorgemaakt. Noordermeer: "Ons motto 'Herbouw van het schip van de Domkerk verbindt meer dan kerk en toren' inspireert steeds meer mensen. We hebben een naam en een logo gekozen voor ons herbouwplan: Project 2074 en daarbij hoort ook een nieuwe website: www.project2074.nl. De Domtoren, het eerste deel van de maquette van de volledige Domkerk, is in maart onthuld en de realisatie van de andere delen vordert gestaag. De inspanningen van een groeiend aantal vrijwilligers en de financiële ondersteuning van onze donateurs werpen hun vruchten af."

* De maquette van het Domschip krijgt steeds meer gestalte (foto Arie Noordermeer).

kerk in de stad

IS EEN UITGAVE VAN DE PROTESTANTSE GEMEENTE UTRECHT EN VERSCHIJNT ALS REGEL EENS IN DE VEERTIEN DAGEN

REDACTIE

Elly Bakker, Sietske Gerritsen, Arie Moolenaar, Frans Rozemond (DMO), Agnes Stekelenburg en Daan van der Waals

HOOFDREDACTEUR

Peter van der Ros

REDACTIEADRES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
fax 271 2888
email: kerkindestad@protestant-utrecht.nl

Kopij kerkdiensten mailen naar:
preekrooster@protestant-utrecht.nl

WIJCORRESPONDENTEN

Citypastoraat Domkerk:
Bram Schriever
Eglise Wallonne (Pieterskerk):
Grietje Hofman
EUG Oekumenische
Studentengemeente (Janskerk):
Rik Boonstra
Jacobikerk: Hester van de Kaa
Marcus-Wilhelminawijk:
Anne-Marie Rutgers
Nicolaïkerk: Steven Slappendel
Nieuwe Kerk: Annemiek
Schuitemaker-Blijdorp
Johannescentrumgemeente:
Anneke de Klerk
Utrecht West:
Henno Willering
Tuindorperkerk: Jan Verkerk
Zuilen: (Oranjekapel) Annemieke
Schoorl (Bethelkerk) Tineke Zijlstra.

SLUITINGSTIJD

Tien dagen voor verschijning,
berichten negen dagen voor
verschijning 10.00 uur.

ADMINISTRATIE

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
abonnement@protestant-utrecht.nl
Voor een abonnement op Kerk in de Stad vragen wij per adres een bijdrage van 30 euro per jaar in de productie- en verzendkosten. Elk jaar ontvangt u in april een acceptgiro om de betaling te voldoen.

ADVERTENTIES

Eykmanlaan 433,
3571 JR Utrecht
telefoon 2737 542
Tarief op aanvraag, sluitingstijd tien dagen voor verschijning.
Aanleveren van advertenties:
advertenties@protestant-utrecht.nl

BANKRELATIE

Kerk in de Stad te Utrecht
ING 766042.

GRAFISCHE VERZORGING

theologische uitgeverij Narratio®,
Gorinchem
www.narratio.nl